

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः

श्री गुरुभ्यो नमः

हरिः ओं

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता क्रम पाठः

षष्ठ काण्डे, तृतीयः प्रश्नः

Version Notes:

This is now the current Version 1.0 dated March 31, 2022

1. This replaces the earlier version 0.0 dated Dec 31, 2018.
2. We have listened to the Krama Paaraayanam telecast by TTD channel. The corrections found have been updated . The corrections found and reported till March 15, 2022 are also updated.
3. Required convention, style and presentation improvements or standardisations has been done wherever applicable.
4. Notify your corrections / suggestions etc to our email id vedavms@gmail.com

Earlier Versions

1st Version Number   0.0 dated December 31, 2018

Table of Contents

6 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता क्रम पाठः	4
6.3 षष्ठ काण्डे तृतीयः प्रश्नः – सोममन्त्रब्राह्मणनिरूपणं	4

=====

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः

श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

6 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता क्रम पाठः

6.3 षष्ठ काण्डे तृतीयः प्रश्नः – सोममन्त्रब्राह्मणनिरूपणं

TS 6.3.1.1 - Kramam

चा॒त्वा॒ला॒द् धि॒ष्णि॒या॒न् । धि॒ष्णि॒या॒नु॒प । उ॒प व॒पति॑ । व॒पति॑ यो॒निः ।
यो॒निर् वै । वै य॒ज्ञस्य॑ । य॒ज्ञस्य॑ चा॒त्वा॒लम् । चा॒त्वा॒लम् य॒ज्ञस्य॑ ।
य॒ज्ञस्य॑ स॒यो॒नि॒त्वाय॑ । स॒यो॒नि॒त्वाय॑ दे॒वाः । स॒यो॒नि॒त्वाये॒ति॑
स॒यो॒नि – त्वाय॑ । दे॒वा वै । वै य॒ज्ञम् । य॒ज्ञम् प॒रा । प॒राऽज॒यन्त॑ ।
अ॒ज॒यन्त॑ तम् । तमा॒ग्नी॑द्धा॒त् । आ॒ग्नी॑द्धा॒त् पुनः॑ ।
आ॒ग्नी॑द्धा॒दि॒त्याग्नि॑-इ॒द्धा॒त् । पुन॑रप । अ॒पाज॑यन् । अ॒ज॒यन्ने॒तत् ।
ए॒तद् वै । वै य॒ज्ञस्य॑ । य॒ज्ञस्या॑प॒राजि॑तम् । अ॒प॒राजि॑तम् य॒त् ।
अ॒प॒राजि॑त॒मित्य॑प॒रा – जि॒तम् । यदा॒ग्नी॑द्धम् । आ॒ग्नी॑द्धम् य॒त् ।
आ॒ग्नी॑द्ध॒मित्याग्नि॑ – इ॒द्धम् । यदा॒ग्नी॑द्धा॒त् ।
आ॒ग्नी॑द्धा॒द् धि॒ष्णि॒या॒न् । आ॒ग्नी॑द्धा॒दि॒त्याग्नि॑ – इ॒द्धा॒त् ।
धि॒ष्णि॒या॒न् वि॒हर॑ति । वि॒हर॑ति यत् । वि॒हर॑तीति वि – हर॑ति । यदे॒व ।

ए॒व य॒ज्ञस्य॑ । य॒ज्ञस्या॑पराजितम् । अपराजितम् ततः ।
 अपराजितमित्यपरा-जितम् । तत ए॒व । ए॒वैनम्॑ । ए॒नम् पुनः॑ ।
 पुनस्तनुते । त॒नुते॑ प॒राजित्य॑ । प॒राजित्ये॑व । प॒राजित्ये॑ति
 प॒रा-जित्य॑ । इ॒व खलु॑ । खलु॒ वै । वा ए॒ते । ए॒ते य॑न्ति । य॒न्ति ये॑ ।
 ये ब॑हिष्पवमानम् । ब॒हिष्प॒वमा॒नः सर्प॑न्ति । ब॒हिष्प॒वमा॒नमि॑ति
 ब॒हिः – प॒वमा॒नम् । सर्प॑न्ति ब॒हिष्प॒वमा॒ने । ब॒हिष्प॒वमा॒ने स्तु॑ते ।
 ब॒हिष्प॒वमा॒न इति॑ ब॒हिः – प॒वमा॒ने । स्तु॑त आ॒ह । 1 (50/60)

TS 6.3.1.2 - Kramam

आ॒हाग्नी॑त् । अ॒ग्नीद॒ग्नीत् । अ॒ग्नीदि॒त्यग्नि॑ – इ॒त् । अ॒ग्नीन् वि॑ ।
 वि॒ हर॑ । ह॒र ब॒र्हिः । ब॒र्हि स्तृ॑णाहि । स्तृ॒णाहि॑ पु॒रोडा॑शान् ।
 पु॒रोडा॑शा॒लम् । अ॒लम् कुरु॑ । कु॒र्विति॑ । इति॑ य॒ज्ञम् । य॒ज्ञमे॒व ।
 ए॒वाप॒जित्य॑ । अ॒पजित्य॑ पुनः । अ॒पजित्ये॑त्यप – जि॒त्य ।
 पुनस्त॒न्वा॒नाः । त॒न्वा॒ना य॑न्ति । य॒न्त्यङ्गा॑रैः । अ॒ङ्गा॑रैर् द्वे ।
 द्वे स॒वने॑ । द्वे इति॑ द्वे । स॒वने॑ वि । स॒वने॑ इति॑ स॒वने॑ । वि॒ हर॑ति ।
 ह॒रति॑ श॒लाका॑भिः । श॒लाका॑भिस्तृ॒तीयम्॑ । तृ॒तीयः॑ स॒शुक्र॑त्वाय ।

स॒शु॒क्र॒त्वा॒याथो॑ । स॒शु॒क्र॒त्वा॒येति॑ स॒शु॒क्र - त्वा॒य । अथो॑ स॒म् ।
 अथो॑ इ॒त्यथो॑ । स॒म् भ॒रति॑ । भ॒र॒त्ये॒व । ए॒वैन॑त् । ए॒न॒द् धि॒ष्णि॒याः ।
 धि॒ष्णि॒या वै । वा अ॒मुष्मि॑न् । अ॒मुष्मि॑न् लो॒के । लो॒के सोम॑म् ।
 सोम॑म॒रक्ष॑न् । अ॒रक्ष॑न् तेभ्यः । तेभ्यो॑ऽधि । अ॒धि सोम॑म् । सोम॑मा ।
 आ॒ऽह॒रन् । अ॒ह॒रन् त॑म् । त॒मन्व॑वा॒यन् । अ॒न्ववा॑यन् त॑म् ।
 अ॒न्ववा॑य॒न्नित्य॑नु - अ॒वा॒यन् । त॑म् प॒रि । प॒र्यवि॑शन् ।
 अ॒वि॒शन् । यः । य ए॒वम् । ए॒वम् वे॑द । वे॑द वि॒न्दते॑ ।
 वि॒न्दते॑ प॒रिवे॑ष्टारम् । 2 (50/57)

TS 6.3.1.3 - Kramam

प॒रिवे॑ष्टारम् ते । प॒रिवे॑ष्टार॒मिति॑ प॒रि - वे॑ष्टारम् । ते सोम॑पी॒थेन॑ ।
 सोम॑पी॒थेन॑ वि । सोम॑पी॒थेनेति॑ सोम - पी॒थेन॑ । व्या॒र्द्ध्य॑न्त ।
 आ॒र्द्ध्य॑न्त ते । ते दे॒वेषु॑ । दे॒वेषु॑ सोम॑पी॒थम् । सोम॑पी॒थमै॑च्छन्त ।
 सोम॑पी॒थमिति॑ सोम - पी॒थम् । ऐ॑च्छन्त तान् । तान् दे॒वाः ।
 दे॒वा अ॒ब्रु॒वन् । अ॒ब्रु॒वन् द्वे॑ । द्वे॑ नाम॒नी । द्वे॑ इति॑ द्वे - द्वे ।
 नाम॒नी कुरु॑ध्वम् । नाम॒नी इति॑ नाम॒नी । कुरु॑ध्व॒मथ॑ । अथ॑ प्र ।
 प्र॒वा । वाऽऽ॒प्स्य॑थ । आ॒प्स्य॑थ न । न वा॑ । वेति॑ । इ॒त्य॒ग्नयः॑ ।

अ॒ग्नयो॑ वै । वा अथ । अथ॑ धि॒ष्णि॒याः । धि॒ष्णि॒यास्तस्मा॑त् । तस्मा॑द्
द्वि॒नामा॑ ॥ द्वि॒नामा॑ ब्रा॒ह्म॒णः । द्वि॒नामे॑ति द्वि – नामा॑ ॥ ब्रा॒ह्म॒णोऽर्द्ध॑कः ।
अ॒र्द्ध॑कस्तेषा॑म् । तेषा॑म् ये । ये नेदि॑ष्ठम् । नेदि॑ष्ठम् पर्य॑वि॒शन् ।
पर्य॑वि॒शन् ते । पर्य॑वि॒शन्निति॑ परि – अवि॑शन् । ते सोम॑पी॒थम् ।
सोम॑पी॒थम् प्र । सोम॑पी॒थमिति॑ सोम – पी॒थम् । प्राप्नु॑वन् ।
आप्नु॑वन्नाह॒वनी॑यः । आह॒वनी॑य आ॒ग्नी॒ध्री॑यः । आह॒वनी॑य
इत्या॑ – ह॒वनी॑यः । आ॒ग्नी॒ध्री॑यो हो॒त्री॑यः । आ॒ग्नी॒ध्री॑य
इत्या॑ग्नि – इ॒ध्री॑यः । हो॒त्री॑यो मा॒र्जा॒ली॑यः । मा॒र्जा॒ली॑यस्तस्मा॑त् ।
तस्मा॑त् तेषु॑ । तेषु॑ जुह॒ति । जुह॒त्यति॑हाय । अ॒ति॒हाय॑ वषट् ।
अ॒ति॒हाये॑त्यति – हाय॑ । वषट् करो॑ति । करो॑ति वि । वि हि ।
ह्ये॑ते । 3 (50/61)

TS 6.3.1.4 - Kramam

ए॒ते सोम॑पी॒थेन॑ । सोम॑पी॒थेना॑र्द्ध्यन्त । सोम॑पी॒थेने॑ति सोम॑-पी॒थेन॑ ।
आ॑र्द्ध्यन्त दे॒वाः । दे॒वा वै । वै याः । याः प्रा॒चीः । प्रा॒चीरा॑हु॒तीः ।
आ॑हु॒तीर॑जुह॒वुः । आ॑हु॒तीरि॒त्या-हु॒तीः । अ॒जुह॒वुर् ये । ये पु॒रस्ता॑त् ।
पु॒रस्ता॑दसु॒राः । अ॒सु॒रा आ॑सन् । आ॒सन् तान् । ता॑स्ता॒भिः ।

ताभिः॑ प्र । प्रा॒णुद॑न्त । अ॒नुद॑न्त याः । याः प्र॒तीचीः॑ । प्र॒तीची॑र् ये ।
ये प॒श्चात् । प॒श्चाद॑सुराः । अ॒सुरा॑ आसन् । आसन् तान् ।
ता॒स्ताभिः॑ । ताभि॑रप । अ॒पा॒नुद॑न्त । अ॒नुद॑न्त प्रा॒चीः॑ । प्रा॒चीर॑न्याः ।
अ॒न्या आ॑हुतयः । आ॑हुतयो हू॒यन्ते॑ । आ॑हुतय इत्या – हु॒तयः॑ ।
हू॒यन्ते॑ प्र॒त्यङ्ङ् । प्र॒त्यङ्ङासी॑नः । आसी॑नो धिष्णि॑यान् । धिष्णि॑यान्
व्या॑धारयति । व्या॑धारयति प॒श्चात् । व्या॑धारयतीति वि – आ॑धारयति ।
प॒श्चाच् च॑ । चै॒व । ए॒व पु॒रस्ता॑त् । पु॒रस्ता॑च् च । च॒ यज॑मानः ।
यज॑मनो भ्रातृ॑व्यान् । भ्रातृ॑व्यान् प्र । प्र णु॑दते । नु॒दते॑ तस्मा॑त् ।
तस्मा॑त् प॒राचीः॑ । प॒राचीः॑ प्र॒जाः । प्र॒जाः प्र । प्र॒जा इति॑ प्र – जाः ।
प्र वी॑यन्ते । वी॒यन्ते॑ प्र॒तीचीः॑ । प्र॒तीची॑र् जायन्ते । 4 (50/55)

TS 6.3.1.5 - Kramam

जा॒यन्ते॑ प्रा॒णाः । प्रा॒णा वै । प्रा॒णा इति॑ प्र – अ॒नाः । वा ए॒ते ।
ए॒ते यत् । यद् धिष्णि॑याः । धिष्णि॑या यत् । यद्द॑ध्व॒र्युः । अ॒ध्व॒र्युः
प्र॒त्यङ्ङ् । प्र॒त्यङ् धिष्णि॑यान् । धिष्णि॑यानति॒सर्पे॑त् । अ॒ति॒सर्पे॑त्
प्रा॒णान् । अ॒ति॒सर्पे॑दित्यति – सर्पे॑त् । प्रा॒णान्त् सम् । प्रा॒णानि॑ति
प्र – अ॒नान् । सम् क॑र्षेत् । क॒र्षेत् प्र॒मायु॑कः । प्र॒मायु॑कः स्यात् ।

प्र॒मा॒यु॒क॒ इति॑ प्र – मा॒यु॒कः । स्या॒न् ना॒भिः । ना॒भिर् वै । वा ए॒षा ।
 ए॒षा य॒ज्ञस्य॑ । य॒ज्ञस्य॑ यत् । यद्धो॒ता । हो॒तोर्द॒ध्वः । ऊ॒र्द॒ध्वः खलु॑ ।
 खलु॑ वै । वै ना॒भ्यै॑ । ना॒भ्यै प्रा॒णः । प्रा॒णोऽवा॒ङ् । प्रा॒ण इति॑
 प्र – अ॒नः । अ॒वा॒ङ्पा॒नः । अ॒पा॒नो यत् । अ॒पा॒न इत्य॑प – अ॒नः ।
 यद॑ध्व॒र्युः । अ॒ध्व॒र्युः प्र॒त्यङ्ङ् । प्र॒त्यङ् हो॒तार॑म् । हो॒तार॑म॒तिस॑र्पेत् ।
 अ॒तिस॑र्पे॒दपा॒ने । अ॒तिस॑र्पे॒दित्य॑ति – स॒र्पेत् । अ॒पा॒ने प्रा॒णम् ।
 अ॒पा॒न इत्य॑प – अ॒ने । प्रा॒णम् द॑ध्यात् । प्रा॒णमि॑ति प्र – अ॒नम् ।
 द॑ध्यात् प्र॒मा॒यु॒कः । प्र॒मा॒यु॒कः स्या॒त् । प्र॒मा॒यु॒क इति॑ प्र–मा॒यु॒कः ।
 स्या॒न्न । ना॒ध्व॒र्युः । अ॒ध्व॒र्यु॒रुप॑ । उप॑ गा॒येत् । गा॒येद् वा॒ग्वी॒र्यः॑ ।
 वा॒ग्वी॒र्यो वै । वा॒ग्वी॒र्य इति॑ वाक् – वी॒र्यः॑ । वा अ॒ध्व॒र्युः ।
 अ॒ध्व॒र्युर् यत् । यद॑ध्व॒र्युः । अ॒ध्व॒र्यु॒रुप॑गा॒येत् । उप॑गा॒येदु॒द्गा॒त्रे ।
 उप॑गा॒येदित्य॑प – गा॒येत् । उ॒द्गा॒त्रे वा॒चम् ।
 उ॒द्गा॒त्र इत्यु॑त् – गा॒त्रे । 5 (50/63)

TS 6.3.1.6 - Kramam

वाच॑ सम् । सम् प्र । प्र य॑च्छेत् । य॒च्छेदु॒पदा॑सु॒का ।
उ॒पदा॑सु॒काऽस्य॑ । उ॒पदा॑सु॒केत्यु॑प – दा॒सुका॑ । अ॒स्य वाक् ।
वा॒ख् स्या॑त् । स्या॒द् ब्र॒ह्मवा॑दि॒नः । ब्र॒ह्मवा॑दि॒नो वद॑न्ति । ब्र॒ह्मवा॑दि॒न
इति॑ ब्र॒ह्म-वा॑दि॒नः । वद॑न्ति न । नास॑स्थि॒ते । अस॑स्थि॒ते सोमै॑ ।
अस॑स्थि॒त इत्य॑सम्-स्थि॒ते । सोमै॑ऽद॒ध्वर्युः । अ॒द॒ध्वर्युः प्र॒त्यङ् ।
प्र॒त्यङ्ख॑ सदः । सदो॑ऽति । अती॑यात् । इ॒यादथ॑ । अथ॑ क॒था । क॒था
दा॒क्षिणा॑नि । दा॒क्षिणा॑नि हो॒तुम् । हो॒तुमे॑ति । ए॒ति या॑मः । या॒मो हि॑ ।
हि सः॑ । स तेषा॑म् । तेषा॑म् कस्मै॑ । कस्मा॑ अ॒ह । अ॒ह दे॒वाः ।
दे॒वा या॑मम् । या॑मम् वा॑ । वा॒ऽया॑मम् । अ॒या॑मम् वा॑ । वा॒ऽनु ।
अ॒नु ज्ञा॑स्यन्ति । ज्ञा॒स्यन्ती॑ति । इत्यु॑त्तरेण । उ॒त्तरे॑णा॒ग्नीद॑ध्रम् ।
उ॒त्तरे॑णेत्युत् – तरे॑ण । आ॒ग्नीद॑ध्रम् प॒रीत्य॑ ।
आ॒ग्नीद॑ध्रमि॒त्याग्नि॑ – इ॒द॒ध्रम् । प॒रीत्य॑ जुहोति । प॒रीत्ये॑ति
प॒रि – इत्य॑ । जुहो॑ति दा॒क्षिणा॑नि । दा॒क्षिणा॑नि न । न प्रा॒णान् ।
प्रा॒णान्थ् सम् । प्रा॒णानि॑ति प्र – अ॒नान् । सम् क॑र्षति ।
क॑र्षति नि । न्य॒न्ये । अ॒न्ये धि॑ष्णि॒याः । धि॑ष्णि॒या उ॒प्यन्ते॑ ( ) ।

उ॒प्यन्ते॑ न । नान्ये॑ । अ॒न्ये॑ या॒न् । या॒न् नि॒वप॑ति । नि॒वप॑ति ते॒न ।
नि॒वप॑तीति॑ नि – व॑पति । ते॒न ता॒न् । ता॒न् प्री॑णाति । प्री॒णाति॑ या॒न् ।
या॒न् न । न नि॒वप॑ति । नि॒वप॑ति यत् । नि॒वप॑तीति॑ नि – व॑पति ।
यद॑नुदि॒शति॑ । अ॒नुदि॒शति॑ ते॒न । अ॒नुदि॒शतीत्य॑नु – दि॒शति॑ ।
ते॒न ता॒न् । तानि॑ति॒ ता॒न् ॥ 6 (64/74)

(स्तु॒ते – वि॒न्दते॑ – हि – वी॒यन्ते॑ प्र॒तीची॑ – रु॒द्ग्रा॒त्र – उ॒प्यन्ते॑ –
चतु॑र्दश च) (A1)

TS 6.3.2.1 - Kramam

सु॒वर्गा॒य वै । सु॒वर्गा॒येति॑ सु॒वः-गा॒य । वा ए॒तानि॑ । ए॒तानि॑ लो॒काय॑ ।
लो॒काय॑ हू॒यन्ते॑ । हू॒यन्ते॑ यत् । यद् वै॒सर्ज॑नानि । वै॒सर्ज॑नानि
॥
द्वा॒भ्याम् । द्वा॒भ्याम् गा॒र्हप॑त्ये । गा॒र्हप॑त्ये जुहोति । गा॒र्हप॑त्य
इति॑ गा॒र्ह – प॑त्ये । जुहोति॑ द्वि॒पात् । द्वि॒पाद् यज॑मानः ।
द्वि॒पादि॑ति॒ द्वि – पा॑त् । यज॑मानः प्र॒तिष्ठि॑त्यै । प्र॒तिष्ठि॑त्या आ॒ग्नी॒द्ध्रे ।
प्र॒तिष्ठि॑त्या इति॑ प्र॒ति – स्थि॑त्यै । आ॒ग्नी॒द्ध्रे जुहोति॑ । आ॒ग्नी॒द्ध्र
इत्या॑ग्नि – इ॒द्ध्रे । जुहो॑त्यन्तरि॒क्षे । अ॒न्तरि॑क्ष ए॒व । ए॒वा ।
आ क्र॑मते । क्र॒मत आ॒हव॑नीये॑ । आ॒हव॑नीये॑ जुहोति ।

आ॒ह॒व॒नी॒य॒ इ॒त्या॑ – ह॒व॒नी॒यै॑ । जु॒हो॒ति॒ सु॒व॒र्ग॒म् । सु॒व॒र्ग॒मे॒व ।
 सु॒व॒र्ग॒मि॒ति॒ सु॒वः॑ – ग॒म् । ए॒वैन॑म् । ए॒न॒म् लो॒क॒म् । लो॒क॒म् ग॒म॒य॒ति॒ ।
 ग॒म॒य॒ति॒ दे॒वा॒न् । दे॒वा॒न् वै । वै सु॒व॒र्ग॒म् । सु॒व॒र्ग॒म् लो॒क॒म् ।
 सु॒व॒र्ग॒मि॒ति॒ सु॒वः॑ – ग॒म् । लो॒क॒म् य॒तः॑ । य॒तो र॒क्षा॑ꣳसि ।
 र॒क्षाꣳस्य॑जि॒घाꣳस॒न् । अ॒जि॒घाꣳस॒न् ते॑ । ते सो॒मे॒न । सो॒मे॒न रा॒ज्ञा॑ ।
 रा॒ज्ञा र॒क्षाꣳसि॑ । र॒क्षाꣳस्य॑प॒ह॒त्य॑ । अ॒प॒ह॒त्या॒प्तु॒म् ।
 अ॒प॒ह॒त्ये॒त्य॒प – ह॒त्य॑ । अ॒प्तु॒मा॒त्मा॒न॒म् । आ॒त्मा॒न॒म् कृ॒त्वा ।
 कृ॒त्वा सु॒व॒र्ग॒म् । सु॒व॒र्ग॒म् लो॒क॒म् । सु॒व॒र्ग॒मि॒ति॒ सु॒वः॑ – ग॒म् ।
 लो॒क॒मा॒य॒न् । आ॒य॒न् र॒क्ष॒सा॒म् । र॒क्ष॒सा॒मनु॒प॒ला॒भा॒य॒ ।
 अ॒नु॒प॒ला॒भा॒या॒त्तः॑ । अ॒नु॒प॒ला॒भा॒ये॒त्य॒नु॒प – ला॒भा॒य॒ । आ॒त्तः॑ सो॒मः॑ ।
 सो॒मो भ॒व॒ति॒ । भ॒व॒त्य॒थ॒ । अ॒थ वै॒स॒र्ज॒ना॒नि॒ । 7 (50/61)

TS 6.3.2.2 - Kramam

वै॒स॒र्ज॒ना॒नि॒ जु॒हो॒ति॒ । जु॒हो॒ति॒ र॒क्ष॒सा॒म् । र॒क्ष॒सा॒मप॒ह॒त्यै॑ । अ॒प॒ह॒त्यै॑
 त्व॒म् । अ॒प॒ह॒त्या॒ इ॒त्य॒प – ह॒त्यै॑ । त्वꣳ सो॒म॒ । सो॒म त॒नू॒कृ॒द्भ्यः॑ ।
 त॒नू॒कृ॒द्भ्य॑ इ॒ति॒ । त॒नू॒कृ॒द्भ्य॑ इ॒ति॒ त॒नू॒कृ॒त् – भ्यः॑ । इ॒त्या॒ह॒ ।
 आ॒ह त॒नू॒कृ॒त् । त॒नू॒कृ॒द्धि॑ । त॒नू॒कृ॒दि॒ति॒ त॒नू – कृ॒त् । ह्ये॒षः॑ ।

ए॒ष द्वे॒षो॒भ्यः॑ । द्वे॒षो॒भ्यो॒ऽन्य॑कृ॒ते॒भ्यः॑ । द्वे॒षो॒भ्य इति॑ द्वे॒षः – भ्यः॑ ।
 अ॒न्य॑कृ॒ते॒भ्य इति॑ । अ॒न्य॑कृ॒ते॒भ्य इत्य॑न्य – कृ॒ते॒भ्यः॑ । इत्या॑ह ।
 आ॒हा॒न्य॑कृ॒तानि॑ । अ॒न्य॑कृ॒तानि॑ हि । अ॒न्य॑कृ॒ता॒नीत्य॑न्य – कृ॒तानि॑ ।
 हि रक्षा॑ऽसि । रक्षा॑ऽस्यु॒रु । उ॒रु य॒न्ता । य॒न्ताऽसि॑ । अ॒सि व॒रूथ॑म् ।
 व॒रूथ॑मि॒ति । इत्या॑ह । आ॒हो॒रु । उ॒रु णः॑ । न॒स्कृ॒धि । कृ॒धीति॑ ।
 इति॑ वाव । वावै॑तत् । ए॒तदा॑ह । आ॒ह जु॒षाणः॑ । जु॒षा॒णो अ॒प्तुः ।
 अ॒प्तु॒राज्य॑स्य । आ॒ज्य॑स्य वे॒तु । वे॒त्विति॑ । इत्या॑ह । आ॒हा॒प्तुम् ।
 अ॒प्तुमे॒व । ए॒व यज॑मानम् । यज॑मानम् कृ॒त्वा । कृ॒त्वा सु॒वर्ग॑म् ।
 सु॒वर्ग॑म् लो॒कम् । सु॒वर्ग॑मि॒ति सु॒वः – ग॑म् । लो॒कम् ग॑मयति ।
 ग॑मयति रक्ष॑साम् । रक्ष॑सामनु॒पला॑भाय । अनु॒पला॑भाया ।
 अनु॒पला॑भायेत्यनु॒प – ला॒भाय॑ । आ सो॒मम् । सो॒मम् द॑दते ।

द॒दत आ । 8 (50/58)

TS 6.3.2.3 - Kramam

आ ग्रा॒व्.ण्णः॑ । ग्रा॒व्.ण्ण आ । आ वा॒य॒व्या॑नि । वा॒य॒व्या॑न्या ।
 आ द्रो॒ण॒क॒ल॒शम् । द्रो॒ण॒क॒ल॒श॒मुत् । द्रो॒ण॒क॒ल॒श॒मि॒ति
 द्रो॒ण – क॒ल॒शम् । उत् प॒त्नी॑म् । प॒त्नी॑मा । आ न॑यन्ति । न॒य॒न्त्यनु॑ ।

अ॒न्व॒ना॒॒सि॒ । अ॒ना॒॒सि॒ प्र॒ । प्र॒ वर्त॑यन्ति । वर्त॑यन्ति॒ याव॑त् ।
 याव॑दे॒व । ए॒वा॒स्य॑ । अ॒स्या॒स्ति॑ । अ॒स्ति॒ तेन॑ । तेन॑ स॒ह । स॒ह
 सु॒व॒र्ग॒म् । सु॒व॒र्ग॒म् लो॒क॒म् । सु॒व॒र्ग॒मि॒ति॑ सु॒वः॑ – ग॒म् । लो॒क॒मे॒ति॑ ।
 ए॒ति॒ न॒य॒व॒त्या । न॒य॒व॒त्य॒र्चा । न॒य॒व॒त्ये॒ति॒ न॒य॑ – व॒त्या ।
 ऋ॒चाऽऽग्नी॒॑द्ध्रे॑ । आ॒ग्नी॒॑द्ध्रे॑ जु॒हो॒ति॑ । आ॒ग्नी॒॑द्ध्र इ॒त्याग्नि॑ – इ॒द्ध्रे॑ ।
 जु॒हो॒ति॒ सु॒व॒र्ग॒स्य॑ । सु॒व॒र्ग॒स्य॑ लो॒क॒स्य॑ । सु॒व॒र्ग॒स्ये॒ति॑ सु॒वः॑ – ग॒स्य॑ ।
 लो॒क॒स्या॒भिनी॒॑त्यै॑ । अ॒भिनी॒॑त्यै॑ ग्राव्.ण्णः॑ । अ॒भिनी॒॑त्या
 इ॒त्य॒भि॒ – नी॒त्यै॑ । ग्राव्.ण्णो॑ वा॒य॒व्या॒नि॑ । वा॒य॒व्या॒नि॑ द्रो॒ण॒क॒ल॒श॒म् ।
 द्रो॒ण॒क॒ल॒श॒मा॒ग्नी॒॑द्ध्रे॑ । द्रो॒ण॒क॒ल॒श॒मि॒ति॑ द्रो॒ण॒ – क॒ल॒श॒म् ।
 आ॒ग्नी॒॑द्ध्र उ॒प॑ । आ॒ग्नी॒॑द्ध्र इ॒त्याग्नि॑ – इ॒द्ध्रे॑ । उ॒प॑ वा॒स॒य॒ति॑ ।
 वा॒स॒य॒ति॒ वि॒ । वि॒ हि॒ । ह्ये॒न॒म् । ए॒न॒म् तैः॑ । तैर् गृ॒ह्ण॑ते॑ । गृ॒ह्ण॑ते॒ यत् ।
 य॒थ् स॒ह । स॒हो॒प॒वा॒स॒ये॒त् । उ॒प॒वा॒स॒ये॒द॒पु॒वा॒ये॒त् ।
 उ॒प॒वा॒स॒ये॒दि॒त्यु॒प॒ – वा॒स॒ये॒त् । अ॒पु॒वा॒ये॒त् सौ॒म्या॑ । सौ॒म्य॒र्चा॑ ।
 ऋ॒चा प्र॒ । प्र॒ पा॒द॒य॒ति॑ । पा॒द॒य॒ति॒ स्व॒या॑ । स्व॒यै॒व ।
 ए॒वैन॑म् । 9 (50/60)

TS 6.3.2.4 - Kramam

ए॒नम् दे॒वत॑या । दे॒वत॑या प्र । प्र पा॑दयति । पा॒दय॑त्यदि॒त्याः ।
अदि॒त्याः स॒दः । स॒दोऽसि॑ । अ॒स्यदि॒त्याः । अदि॒त्याः स॒दः ।
स॒द आ॑ । आ सी॑द । सी॒देति॑ । इ॒त्याह॑ । आ॒ह य॒थाय॒जुः ।
य॒थाय॒जुरे॒व । य॒थाय॒जुरि॑ति य॒था-य॒जुः । ए॒वैत॑त् । ए॒तद् य॑ज॒मानः॑ ।
य॑ज॒मानो॒ वै । वा ए॒तस्य॑ । ए॒तस्य॑ पु॒रा । पु॒रा गो॒प्ता । गो॒प्ता भ॑वति ।
भ॒वत्ये॑षः । ए॒ष वः॑ । वो दे॒व । दे॒व स॒वितः॑ । स॒वितः॑ सोमः॑ । सोम॑
इति॑ । इ॒त्याह॑ । आ॒ह स॒वितृ॑प्र॒सूतः॑ । स॒वितृ॑प्र॒सूत ए॒व । स॒वितृ॑प्र॒सूत
इति॑ स॒वितृ॑ – प्र॒सूतः॑ । ए॒वैन॑म् । ए॒नम् दे॒वता॑भ्यः । दे॒वता॑भ्यः स॒म् ।
स॒म् प्र॑ । प्र य॑च्छति । य॒च्छत्ये॑तत् । ए॒तत् त्व॑म् । त्व॒ञ् सोम॑ ।
सोम॑ दे॒वः । दे॒वो दे॒वान् । दे॒वानु॑प । उ॒पागाः॑ । अ॒गा इति॑ । इ॒त्याह॑ ।
आ॒ह दे॒वः । दे॒वो हि॑ । ह्ये॒षः । ए॒ष स॒न् । स॒न् दे॒वान् । 10 (50/51)

TS 6.3.2.5 - Kramam

दे॒वानु॑पैति । उ॒पैती॑दम् । उ॒पैती॑त्यु॒प – ए॒ति । इ॒दम॑हम् । अ॒हम्
म॒नुष्यः॑ । म॒नुष्यो॑ म॒नुष्या॑न् । म॒नुष्या॑निति॑ । इ॒त्याह॑ । आ॒ह म॒नुष्यः॑ ।
म॒नुष्यो॑ हि । ह्ये॒षः । ए॒ष स॒न् । स॒न् म॒नुष्या॑न् । म॒नुष्या॑नु॒पैति॑ ।

उ॒पै॒ति॒ यत् । उ॒पै॒तीत्यु॒प – ए॒ति॒ । य॒दे॒तत् । ए॒तद् य॒जुः । य॒जुर् न ।
 न ब्रू॒यात् । ब्रू॒यादप्र॒जाः । अ॒प्र॒जा अ॒प॒शुः । अ॒प्र॒जा इत्य॒प्र – जाः ।
 अ॒प॒शुर् य॒ज॒मा॒नः । य॒ज॒म॒नः स्यात् । स्या॒थ् स॒ह । स॒ह प्र॒जया॑ ।
 प्र॒जया॑ स॒ह । प्र॒जये॒ति प्र – जया॑ । स॒ह रा॒यः । रा॒यस्पो॒षेण॑ ।
 पो॒षेणे॒ति॒ । इ॒त्या॒ह । आ॒ह प्र॒जया॑ । प्र॒जयै॒व । प्र॒जये॒ति प्र – जया॑ ।
 ए॒व प॒शुभिः॑ । प॒शुभिः॑ स॒ह । प॒शुभि॒रिति॑ प॒शु – भिः॑ । स॒हे॒मम् ।
 इ॒मम् लो॒कम् । लो॒कमु॒पाव॑र्तते । उ॒पाव॑र्तते न॒मः । उ॒पाव॑र्तत
 इत्यु॒प – आ॒व॑र्तते । न॒मो दे॒वेभ्यः॑ । दे॒वेभ्य॑ इति॑ । इ॒त्या॒ह ।
 आ॒ह न॒मस्का॒रः । न॒मस्का॒रो हि॑ । न॒मस्का॒र इति॑ न॒मः – का॒रः ।
 हि॑ दे॒वाना॑म् । दे॒वाना॑ऽस्व॒धा । स्व॒धा पि॒तृभ्यः॑ । स्व॒धेति॑ स्व॒धा ।
 पि॒तृभ्य॑ इति॑ । पि॒तृभ्य॑ इति॑ पि॒तृ – भ्यः॑ । इ॒त्या॒ह ।
 आ॒ह स्व॒धाका॒रः । स्व॒धाका॒रो हि॑ । स्व॒धाका॒र इति॑ स्व॒धा – का॒रः ।
 हि॑ पि॒तृणा॑म् । 11 (50/61)

TS 6.3.2.6 - Kramam

पि॒तृणा॑मि॒दम् । इ॒दम॒हम् । अ॒हम् निः । नि॒र् व॒रु॒णस्य॑ । व॒रु॒णस्य॑
 पा॒शात् । पा॒शादि॒ति॒ । इ॒त्या॒ह । आ॒ह व॒रु॒णपा॒शात् । व॒रु॒णपा॒शादे॒व ।

वरुणपाशादिति वरुण – पाशात् । ए॒व निः । निर् मु॑च्यते ।
मु॒च्यते॒॑ अ॒ग्ने॑ । अ॒ग्ने॑ व्रतपते । व्रतपत आ॒त्मनः॑ । व्रतपत इति
व्रत – पते । आ॒त्मनः॑ पूर्वा॑ । पूर्वा॑ त॒नूः । त॒नूरा॒देया॑ । आ॒देयेति॑ ।
आ॒देयेत्या॑ – देया॑ । इत्याहुः॑ । आ॒हुः कः । को हि । हि तत् ।
तद् वेद॑ । वेद॑ यत् । यद् वसी॑यान् । वसी॑यान्त् स्वे । स्वे वशे॑ ।
वशे॑ भूते । भूते पुनः॑ । पुनर् वा । वा ददाति॑ । ददाति॑ न । न वा ।
वेति॑ । इति॑ ग्रावा॑णः । ग्रावा॑णो वै । वै सोम॑स्य । सोम॑स्य राज्ञः॑ ।
राज्ञो॑ मलि॒म्लुसे॒ना । मलि॒म्लुसे॒ना यः । मलि॒म्लुसे॒नेति॑
मलि॒म्लु – से॒ना । य ए॒वम् । ए॒वम् वि॒द्वान् । वि॒द्वान् ग्राव्.णः॑ ।
ग्राव्.ण आ॒ग्नी॒द्ध्रे । आ॒ग्नी॒द्ध्र उप॒वास॑यति । आ॒ग्नी॒द्ध्र
इत्या॒ग्नि – इ॒द्ध्रे । उप॒वास॑यति॒ न । उप॒वास॑यतीत्युप – वा॒सय॑ति ।
नैन॑म् । ए॒नम् मलि॒म्लुसे॒ना । मलि॒म्लुसे॒ना वि॒न्दति॑ ( ) ।
मलि॒म्लुसे॒नेति॑ मलि॒म्लु – से॒ना । वि॒न्दतीति॑ वि॒न्दति॑ ॥ 12 (50/57)
(अथ॑ – दद॑ते – स्वया॑ – सन्थ् – स्व॑धा॒कारो हि – वि॑न्दति)
(A2)

TS 6.3.3.1 - Kramam

वै॒ष्ण॒व्य॒र्चा । ऋ॒चा हु॒त्वा । हु॒त्वा यू॒पम् । यू॒प॒म॒च्छ । अ॒च्छै॑ति ।
 ए॒ति वै॒ष्णा॒वः । वै॒ष्णा॒वो वै । वै दे॒व॒त॒या । दे॒व॒त॒या यू॒पः ।
 यू॒पः स्व॒या । स्व॒यै॒व । ए॒वैन॑म् । ए॒नम् दे॒व॒त॒या । दे॒व॒त॒याऽच्छ ।
 अ॒च्छै॑ति । ए॒त्य॒ति । अ॒त्य॒न्यान् । अ॒न्या॒न॒गा॒म् । अ॒गा॒म् न । ना॒न्यान् ।
 अ॒न्या॒नु॒प । उ॒पा॒गा॒म् । अ॒गा॒मि॒ति । इ॒त्या॒ह । आ॒हा॒ति । अ॒ति हि ।
 ह्य॒न्यान् । अ॒न्या॒ने॒ति । ए॒ति न । ना॒न्यान् । अ॒न्या॒नु॒पै॒ति । उ॒पै॒त्य॒र्वाक् ।
 उ॒पै॒ती॒त्यु॒प – ए॒ति । अ॒र्वाक् त्वा॑ । त्वा॒ परैः॑ । परै॒र॒वि॒दम् । अ॒वि॒दम्
 परः॑ । प॒रोऽव॑रैः । अ॒व॒रै॒रि॒ति । इ॒त्या॒ह । आ॒हा॒र्वाक् । अ॒र्वा॒ग्घि ।
 ह्ये॒नम् । ए॒नम् परैः॑ । परै॒र् वि॒न्द॒ति । वि॒न्द॒ति प॒रः । प॒रोऽव॑रैः ।
 अ॒व॒रै॒स्त॒म् । त॒म् त्वा॑ । त्वा॒ जु॒षे । जु॒षे वै॒ष्णा॒वम् । 13 (50/51)

TS 6.3.3.2 - Kramam

वै॒ष्णा॒वम् दे॒व॒य॒ज्या॒यै । दे॒व॒य॒ज्या॒या इ॒ति । दे॒व॒य॒ज्या॒या इ॒ति
 दे॒व – य॒ज्या॒यै । इ॒त्या॒ह । आ॒ह दे॒व॒य॒ज्या॒यै । दे॒व॒य॒ज्या॒यै हि ।
 दे॒व॒य॒ज्या॒या इ॒ति दे॒व – य॒ज्या॒यै । ह्ये॒नम् । ए॒नम् जु॒ष॒ते ।
 जु॒ष॒ते दे॒वः । दे॒व॒स्त्वा॑ । त्वा॒ स॒वि॒ता । स॒वि॒ता म॒ध्वा॑ ।

म॒द॒ध्वा॒ऽन॒क्तु॒ । अ॒न॒क्त्वि॒ति॒ । इ॒त्या॒ह॒ । आ॒ह॒ ते॒ज॒सा॒ । ते॒ज॒सै॒व॒ ।
 ए॒वैन॑म् । ए॒न॒म॒न॒क्ति॒ । अ॒न॒क्त्यो॒ष॒धे॒ । ओ॒ष॒धे॒ त्रा॒य॒स्व॒ । त्रा॒य॒स्वैन॑म् ।
 ए॒न॒७ स्व॒धि॒ते॒ । स्व॒धि॒ते॒ मा॒ । स्व॒धि॒त॒ इति॒ स्व – धि॒ते॒ । मै॒न॑म् ।
 ए॒न॒७ हि॒७सीः॒ । हि॒७सी॒रि॒ति॒ । इ॒त्या॒ह॒ । आ॒ह॒ व॒ज्रः॒ । व॒ज्रो॒ वै॒ ।
 वै स्व॒धि॒तिः॒ । स्व॒धि॒तिः॒ शान्त्यै॑ । स्व॒धि॒ति॒रि॒ति॒ स्व – धि॒तिः॒ ।
 शान्त्यै॑ स्व॒धि॒तेः॒ । स्व॒धि॒तेर् वृ॒क्ष॒स्य॒ । स्व॒धि॒ते॒रि॒ति॒ स्व – धि॒तेः॒ ।
 वृ॒क्ष॒स्य॒ बि॒भ्य॒तः॒ । बि॒भ्य॒तः॒ प्र॒थ॒मे॒न॒ । प्र॒थ॒मे॒न॒ श॒क॒ले॒न॒ । श॒क॒ले॒न॒
 स॒ह॒ । स॒ह॒ ते॒जः॒ । ते॒जः॒ प॒रा॒ । प॒रा॒ प॒त॒ति॒ । प॒त॒ति॒ यः॒ । यः॒ प्र॒थ॒मः॒ ।
 प्र॒थ॒मः॒ श॒क॒लः॒ । श॒क॒लः॒ प॒रा॒प॒ते॒त् । प॒रा॒प॒ते॒त् तम्॒ । प॒रा॒प॒ते॒दि॒ति॒
 प॒रा – प॒ते॒त् । त॒म॒पि॒ । अ॒प्या॒ । आ॒ ह॒रे॒त् । ह॒रे॒थ् स॒ते॒ज॒सम्॒ ।
 स॒ते॒ज॒स॒मे॒व॒ । स॒ते॒ज॒स॒मि॒ति॒ स – ते॒ज॒सम्॒ । 14 (50/57)

TS 6.3.3.3 - Kramam

ए॒वैन॑म् । ए॒न॒मा॒ । आ॒ ह॒र॒ति॒ । ह॒र॒ती॒मे॒ । इ॒मे॒ वै॒ । वै लो॒काः॒ ।
 लो॒का॒ यू॒पा॒त् । यू॒पा॒त् प्र॒य॒तः॒ । प्र॒य॒तो बि॒भ्य॒ति॒ । प्र॒य॒त॒ इति॒
 प्र – य॒तः॒ । बि॒भ्य॒ति॒ दि॒वम्॒ । दि॒व॒म॒ग्रे॒ण॒ । अ॒ग्रे॒ण॒ मा॒ । मा ले॒खीः॒ ।
 ले॒खी॒र॒न्त॒रि॒क्षम्॒ । अ॒न्त॒रि॒क्षम्॒ म॒द॒ध्ये॒न॒ । म॒द॒ध्ये॒न॒ मा॒ । मा हि॒७सीः॒ ।

हि॒सी॒रिति॑ । इ॒त्याह॑ । आ॒है॒भ्यः । ए॒भ्य ए॒व । ए॒वैन॑म् । ए॒नम्
 ॑लो॒के॒भ्यः । लो॒के॒भ्यः श॑मयति । श॑मयति वनस्पते । वनस्पते
 श॑तवल्.शः । श॑तवल्.शो वि । श॑तवल्.श इति श॑त – वल्.शः ।
 वि रो॑ह । रो॑हेति । इ॒त्याव्र॑श्चने । आ॒व्रश्च॑ने जुहोति । आ॒व्रश्च॑न
 इ॒त्या – व्र॑श्चने । जु॒होति॑ तस्मात् । तस्मा॑दाव्रश्चनात् । आ॒व्रश्च॑नाद्
 वृ॒क्षाणा॑म् । आ॒व्रश्च॑नादित्या – व्र॑श्चनात् । वृ॒क्षाणा॑म् भूया॑ऽसः ।
 भूया॑ऽस उ॒त् । उ॒त् तिष्ठ॑न्ति । तिष्ठ॑न्ति स॒हस्र॑वल्.शाः ।
 स॒हस्र॑वल्.शा वि । स॒हस्र॑वल्.शा इति स॒हस्र॑ – वल्.शाः ।
 वि व॒यम् । व॒यः रु॑हेम । रु॑हेमेति । इ॒त्याह॑ । आ॒हाशि॑षम् ।
 आ॒शिष॑मेव । आ॒शिष॑मित्या – शि॑षम् । ए॒वैता॑म् । ए॒तामा॑ ।
 आ॒ शा॑स्ते । शा॑स्तेऽनक्षसङ्गम् । अ॒नक्ष॑सङ्गम् वृ॑श्चेत् ।
 अ॒नक्ष॑सङ्गमित्य॒नक्ष॑ – स॒ङ्गम् । 15 (50/57)

TS 6.3.3.4 - Kramam

वृ॑श्चेद् यत् । यदक्ष॑सङ्गम् । अ॒क्ष॑सङ्गम् वृ॑श्चेत् ।
 अ॒क्ष॑सङ्गमित्य॒क्ष॑-स॒ङ्गम् । वृ॑श्चेदध॒र्षम् । अ॒ध॒र्षम् य॑जमानस्य ।
 अ॒ध॒र्ष॑मित्यधः-॒र्षम् । य॑जमानस्य प्र॒मायु॑कम् । प्र॒मायु॑क॒ स्यात् ।

प्र॒मा॒यु॒क॒मि॒ति॒ प्र – मा॒यु॒क॒म् । स्या॒द् य॒म् । य॒म् का॒मये॑त ।
 का॒मये॑ताप्रति॒ष्ठितः॑ । अ॒प्रति॒ष्ठितः॑ स्यात् । अ॒प्रति॒ष्ठित
 इत्य॑प्रति – स्थि॒तः । स्या॒दि॒ति॒ । इत्या॑रो॒ह॒म् । आ॒रो॒ह॒म् तस्मै॑ ॥
 आ॒रो॒ह॒मि॒त्या – रो॒ह॒म् । तस्मै॑ वृ॒श्चे॑त् । वृ॒श्चे॑देषः । ए॒ष वै ।
 वै वन॑स्पती॒नाम् । वन॑स्पती॒नाम॑प्रति॒ष्ठितः॑ । अ॒प्रति॒ष्ठितोऽप्रति॑ष्ठितः ।
 अ॒प्रति॒ष्ठित इत्य॑प्रति – स्थि॒तः । अ॒प्रति॒ष्ठित ए॒व । अ॒प्रति॒ष्ठित
 इत्य॑प्रति – स्थि॒तः । ए॒व भ॒वति॑ । भ॒वति॑ य॒म् । य॒म् का॒मये॑त ।
 का॒मये॑ताप॒शुः । अ॒प॒शुः स्या॒त् । स्या॒दि॒ति॒ । इत्य॑पर्ण॒म् ।
 अ॒पर्ण॒म् तस्मै॑ ॥ तस्मै॑ शु॒ष्का॒ग्र॒म् । शु॒ष्का॒ग्र॒म् वृ॒श्चे॑त् । शु॒ष्का॒ग्र॒मि॒ति॒
 शु॒ष्क – अ॒ग्र॒म् । वृ॒श्चे॑देषः । ए॒ष वै । वै वन॑स्पती॒नाम् ।
 वन॑स्पती॒नाम॑प॒श॒व्यः । अ॒प॒श॒व्योऽप॒शुः । अ॒प॒शु॒रे॒व । ए॒व भ॒वति॑ ।
 भ॒वति॑ य॒म् । य॒म् का॒मये॑त । का॒मये॑त प॒शु॒मान् । प॒शु॒मान्थ् स्या॒त् ।
 प॒शु॒मानि॑ति प॒शु – मा॒न् । स्या॒दि॒ति॒ । इति॑ बहु॒पर्ण॒म् ।
 बहु॒पर्ण॒म् तस्मै॑ ॥ बहु॒पर्ण॒मि॒ति॒ बहु – पर्ण॒म् । तस्मै॑ बहु॒शा॒ख॒म् ।

ब॒हु॒शा॒खम् वृ॑श्चेत् । ब॒हु॒शा॒खमि॑ति बहु – शा॒खम् । वृ॒श्चे॒देषः॑ ।

ए॒ष वै । वै वन॑स्पतीनाम् । 16 (50/61)

TS 6.3.3.5 - Kramam

वन॑स्पतीनाम् प॒श॒व्यः । प॒श॒व्यः प॒शु॒मान् । प॒शु॒माने॒व । प॒शु॒मानि॑ति
प॒शु – मान् । ए॒व भ॑वति । भ॒वति॑ प्र॒ति॒ष्ठि॒तम् । प्र॒ति॒ष्ठि॒तम् वृ॑श्चेत् ।
प्र॒ति॒ष्ठि॒तमि॑ति प्र॒ति – स्थि॑तम् । वृ॒श्चेत् प्र॒ति॒ष्ठा॒काम॑स्य ।

प्र॒ति॒ष्ठा॒काम॑स्यैषः । प्र॒ति॒ष्ठा॒काम॑स्येति प्र॒ति॒ष्ठा – का॒म॒स्य । ए॒ष वै ।

वै वन॑स्पतीनाम् । वन॑स्पतीनाम् प्र॒ति॒ष्ठि॒तः । प्र॒ति॒ष्ठि॒तो यः॑ । प्र॒ति॒ष्ठि॒त

इति॑ प्र॒ति – स्थि॑तः । यः स॒मे । स॒मे भू॑म्यै । भू॑म्यै स्वात् । स्वाद्

यो॒नेः । यो॒ने रू॒ढः । रू॒ढः प्र॒ति । प्र॒त्ये॒व । ए॒व ति॑ष्ठति । ति॒ष्ठति॑ यः ।

यः प्र॒त्य॒ङ् । प्र॒त्य॒ङ् दु॒प॒न॒तः । उ॒प॒न॒त॒स्तम् । उ॒प॒न॒त इ॒त्यु॒प – न॒तः ।

तम् वृ॑श्चेत् । वृ॒श्चे॒त्सः । स हि॑ । हि मे॒धम् । मे॒धम॑भि । अ॒भ्यु॒प॒न॒तः ।

उ॒प॒न॒तः प॒ञ्चा॒र॒न्नि॒म् । उ॒प॒न॒त इ॒त्यु॒प – न॒तः । प॒ञ्चा॒र॒न्नि॒म् तस्मै॑ ।

प॒ञ्चा॒र॒न्नि॒मि॑ति प॒ञ्च – अ॒र॒न्नि॒म् । तस्मै॑ वृ॑श्चेत् । वृ॒श्चे॒द् यम् ।

यम् का॒मये॑त । का॒मये॑तो॒प । उ॒पै॒नम् । ए॒नमु॑त्तरः । उ॒त्त॒रो य॒ज्ञः ।

उत्तर॑ इत्युत् – तरः॑ । य॒ज्ञो न॑मेत् । न॒मेदि॑ति । इति॑ पञ्चाक्ष॑रा ।
 पञ्चाक्ष॑रा प॒ङ्क्तिः॑ । पञ्चाक्ष॑रेति॑ पञ्च॒-अक्ष॑रा । प॒ङ्क्तिः॑ पाङ्क्तः॑ ।
 पाङ्क्तो॑ य॒ज्ञः । य॒ज्ञ उप॑ । उपै॑नम् । ए॒नमु॑त्तरः । उत्त॑रो य॒ज्ञः ।
 उत्तर॑ इत्युत् – तरः॑ । य॒ज्ञो न॑मति । 17 (50/60)

TS 6.3.3.6 - Kramam

न॒मति॑ षड॑र॒न्निम् । षड॑र॒न्निम् प्र॑ति॒ष्ठाका॑मस्य । षड॑र॒न्निमि॑ति
 षट् – अ॒र॒न्निम् । प्र॑ति॒ष्ठाका॑मस्य षट् । प्र॑ति॒ष्ठाका॑मस्येति॑
 प्र॑ति॒ष्ठा – का॑मस्य । षड् वै । वा ऋ॒तवः॑ । ऋ॒तव॑ ऋ॒तुषु॑ । ऋ॒तुष्वे॒व ।
 ए॒व प्र॑ति । प्र॑ति ति॒ष्ठति॑ । ति॒ष्ठति॑ स॒प्तार॑न्निम् । स॒प्तार॑न्निम्
 प॒शुका॑मस्य । स॒प्तार॑न्निमि॑ति स॒प्त – अ॒र॒न्निम् । प॒शुका॑मस्य
 स॒प्तप॑दा । प॒शुका॑मस्येति॑ प॒शु – का॑मस्य । स॒प्तप॑दा श॒क्वरी॑ ।
 स॒प्तप॑देति॑ स॒प्त – प॑दा । श॒क्वरी॑ प॒शवः॑ । प॒शवः॑ श॒क्वरी॑ ।
 श॒क्वरी॑ प॒शून् । प॒शून् ए॒व । ए॒वाव॑ । अव॑ रु॒न्धे । रु॒न्धे न॑वा॒र॒न्निम् ।
 न॑वा॒र॒न्निम् ते॒जस्का॑मस्य । न॑वा॒र॒न्निमि॑ति न॒व – अ॒र॒न्निम् ।
 ते॒जस्का॑मस्य त्रि॒वृता॑ । ते॒जस्का॑मस्येति॑ ते॒जः – का॑मस्य ।
 त्रि॒वृता॑ स्तो॒मेन॑ । त्रि॒वृते॑ति॑ त्रि – वृ॒ता । स्तो॒मेन॑ स॒म्मित॑म् ।

सम्मि॒तम् तेजः॑ । सम्मि॒तमि॒ति सम् - मि॒तम् । तेज॑स्त्रि॒वृत् ।
 त्रि॒वृत् तेज॑स्वी । त्रि॒वृदि॒ति त्रि - वृत् । तेज॑स्व्ये॒व । ए॒व भ॑वति ।
 भव॑त्ये॒काद॑शा॒रन्नि॒म् । ए॒काद॑शा॒रन्नि॒मिन्द्रि॑य॒काम॑स्य ।
 ए॒काद॑शा॒रन्नि॒मित्ये॑का॒श - अ॒रन्नि॒म् । इन्द्रि॑य॒काम॑स्यै॒काद॑शा॒क्षरा॑ ।
 इन्द्रि॑य॒काम॑स्येतीन्द्रि॑य - का॒मस्य॑ । ए॒काद॑शा॒क्षरा॑ त्रि॒ष्टुक् ।
 ए॒काद॑शा॒क्षरे॒त्येका॑द॒श - अ॒क्षरा॑ । त्रि॒ष्टुगिन्द्रि॑यम् । इन्द्रि॑यम् त्रि॒ष्टुक् ।
 त्रि॒ष्टुगिन्द्रि॑या॒वी । इन्द्रि॑या॒व्ये॒व । ए॒व भ॑वति । भ॒वति॑ पञ्चद॑शा॒रन्नि॒म् ।
 पञ्चद॑शा॒रन्नि॒म् भ्रातृ॑व्यवतः । पञ्चद॑शा॒रन्नि॒मिति॑
 पञ्चद॑श - अ॒रन्नि॒म् । भ्रातृ॑व्यवतः पञ्चद॑शः । भ्रातृ॑व्यवत॒ इति॑
 भ्रातृ॑व्य - वतः । पञ्चद॑शो वज्रः । पञ्चद॑श इति॑ पञ्च - द॒शः ।
 वज्रो॑ भ्रातृ॑व्याभिभू॒त्यै । भ्रातृ॑व्याभिभू॒त्यै स॒प्तद॑शा॒रन्नि॒म् ।
 भ्रातृ॑व्याभिभू॒त्या इति॑ भ्रातृ॑व्य - अ॒भिभू॒त्यै । स॒प्तद॑शा॒रन्नि॒म्
 प्र॒जाका॑मस्य । स॒प्तद॑शा॒रन्नि॒मिति॑ स॒प्तद॑श - अ॒रन्नि॒म् ।
 प्र॒जाका॑मस्य स॒प्तद॑शः । प्र॒जाका॑मस्येति॑ प्र॒जा - का॒मस्य॑ ।
 स॒प्तद॑शः प्र॒जाप॑तिः । स॒प्तद॑श इति॑ स॒प्त - द॒शः ।

प्र॒जा॒प॒तिः॑ प्र॒जा॒प॒तेः॑ । प्र॒जा॒प॒ति॒रि॒ति॑ प्र॒जा – प॒तिः॑ ।
 प्र॒जा॒प॒ते॒रा॒प्त्यै॑ ( ) । प्र॒जा॒प॒ते॒रि॒ति॑ प्र॒जा – प॒तेः॑ ।
 आ॒प्त्या॒ एक॒वि॒ंश॒त्य॒र॒न्नि॒म् । एक॒वि॒ंश॒त्य॒र॒न्नि॒म् प्र॒ति॒ष्ठा॒का॒म॒स्य॑ ।
 एक॒वि॒ंश॒त्य॒र॒न्नि॒मित्ये॒क॒वि॒ंश॒ति॑ – अ॒र॒न्नि॒म् ।
 प्र॒ति॒ष्ठा॒का॒म॒स्यै॒क॒वि॒ंशः॑ । प्र॒ति॒ष्ठा॒का॒म॒स्ये॒ति॑ प्र॒ति॒ष्ठा – का॒म॒स्य॑ ।
 एक॒वि॒ंशः॑ स्तो॒मा॒ना॒म् । एक॒वि॒ंश॑ इत्ये॒क – वि॒ंशः॑ । स्तो॒मा॒ना॒म्
 प्र॒ति॒ष्ठा । प्र॒ति॒ष्ठा प्र॒ति॒ष्ठि॒त्यै॑ । प्र॒ति॒ष्ठे॒ति॑ प्र॒ति – स्था॑ । प्र॒ति॒ष्ठि॒त्या
 अ॒ष्टा॒श्रिः॑ । प्र॒ति॒ष्ठि॒त्या॒ इति॑ प्र॒ति – स्थि॒त्यै॑ । अ॒ष्टा॒श्रिर् भ॒वति॑ ।
 अ॒ष्टा॒श्रि॒रि॒त्य॒ष्टा – अ॒श्रिः॑ । भ॒व॒त्य॒ष्टा॒क्ष॒रा । अ॒ष्टा॒क्ष॒रा गाय॒त्री ।
 अ॒ष्टा॒क्ष॒रे॒त्य॒ष्टा – अ॒क्ष॒रा । गाय॒त्री तेजः॑ । तेजो॑ गाय॒त्री । गाय॒त्री
 गाय॒त्री । गाय॒त्री य॒ज्ञ॒मु॒ख॒म् । य॒ज्ञ॒मु॒ख॒म् तेज॒सा । य॒ज्ञ॒मु॒ख॒मि॒ति॑
 य॒ज्ञ॒मु॒ख॒म् । तेज॒सै॒व । ए॒व गाय॒त्रि॒या । गाय॒त्रि॒या य॒ज्ञ॒मु॒खे॒न॑ ।
 य॒ज्ञ॒मु॒खे॒न॑ स॒म्मितः॑ । य॒ज्ञ॒मु॒खे॒ने॒ति॑ य॒ज्ञ – मु॒खे॒न॑ ।
 स॒म्मित॑ इति॒ सम् – मि॒तः॑ ॥ 18 (69/100)

(जु॒षे – स॒ते॒ज॒स – म॒न॒क्ष॒स॒ङ्ग॒म् – ब॒हु॒शा॒ख॒म् वृ॒श्चे॒देष॒ वै –
य॒ज्ञ उ॒पै॒न॒मु॒त्त॒रो य॒ज्ञ – आ॒प्त्या – ए॒कान्न॒वि॒श॒तिश्च॑) (A3)

TS 6.3.4.1 - Kramam

पृ॒थि॒व्यै॑ त्वा । त्वा॒ऽन्त॒रि॒क्षाय॑ । अ॒न्त॒रि॒क्षाय॑ त्वा । त्वा॒ दि॒वे ।
दि॒वे त्वा॑ । त्वे॒ति । इ॒त्याह॑ । आ॒है॒भ्यः॑ । ए॒भ्य ए॒व । ए॒वैन॑म् ।
ए॒नम् लो॒के॒भ्यः॑ । लो॒के॒भ्यः॑ प्र । प्रो॒क्षति॑ । उ॒क्षति॑ प॒राञ्च॑म् ।
प॒राञ्च॑म् प्र । प्रो॒क्षति॑ । उ॒क्षति॑ प॒राङ् । प॒राङ्ङि॒डव॑ । इ॒व हि॑ ।
हि सु॒वर्गः॑ । सु॒वर्गो॑ लो॒कः । सु॒वर्ग इति॑ सु॒वः – गः॑ । लो॒कः
क्रू॒रम् । क्रू॒रमि॒व । इ॒व वै । वा ए॒तत् । ए॒तत् क॑रोति । क॒रोति॑ यत् ।
यत् ख॑नति । ख॒नत्य॑पः । अ॒पोऽव॑ । अ॒व न॑यति । न॒यति॑ शान्त्यै॑ ।
शान्त्यै॑ य॒वम॑तीः । य॒वम॑ती॒रव॑ । य॒वम॑ती॒रिति॑ य॒व – म॑तीः ।
अ॒व न॑यति । न॒यत्यूर्क॑ । ऊ॒र्ग वै । वै य॒वः । य॒वो य॑ज॒माने॑न ।
य॑ज॒माने॑न॒ यूपः॑ । यूपः॑ स॒म्मितः॑ । स॒म्मितो॑ या॒वान् । स॒म्मित इति॑
स॒म् – मि॒तः । या॒वा॒ने॒व । ए॒व य॑ज॒मानः॑ । य॑ज॒मान॒स्ताव॑तीम् ।
ता॒वती॑मे॒व । ए॒वास्मि॑न् । अ॒स्मिन् नू॑र्जम् । ऊ॒र्जम् द॑धाति ।
द॒धाति॑ पि॒तृ॒णाम् । 19 (50/53)

TS 6.3.4.2 - Kramam

पितॄ॑णां॒ स॒दनम् । स॒दनम॑सि । अ॒सीति॑ । इति॑ ब॒र्हिः । ब॒र्हि॒रव॑ ।
 अव॑ स्तृ॒णाति॑ । स्तृ॒णाति॑ पितृ॒देव॑त्यम् । पितृ॒देव॑त्यं॒ हि ।
 पितृ॒देव॑त्यमि॒ति पितृ॑-दे॒वत्यम् । ह्येतत् । ए॒तद् यत् । यन् नि॒खात॑म् ।
 नि॒खात॑म् यत् । नि॒खात॑मि॒ति नि - खा॑तम् । यद् ब॒र्हिः ।
 ब॒र्हि॒रन॑वस्तीर्य । अन॑वस्तीर्य मि॒नुयात् । अन॑वस्तीर्येत्यन॑व-स्तीर्य ।
 मि॒नुयात् पितृ॒देव॑त्यः । पितृ॒देव॑त्यो नि॒खातः । पितृ॒देव॑त्य इति॑
 पितृ॑ - दे॒वत्यः । नि॒खातः॑ स्यात् । नि॒खात॑ इति॑ नि - खा॑तः ।
 स्याद् ब॒र्हिः । ब॒र्हि॒रव॑स्तीर्य । अ॒वस्तीर्य॑ मि॒नोति॑ ।
 अ॒वस्तीर्येत्य॑व - स्तीर्य । मि॒नोत्य॑स्याम् । अ॒स्यामे॒व । ए॒वैन॑म् ।
 ए॒नम् मि॒नोति॑ । मि॒नोति॑ यू॒पश॑क॒लम् । यू॒पश॑क॒लम॑व ।
 यू॒पश॑क॒लमि॒ति यू॒प - श॑क॒लम् । अ॒वा॒स्य॑ति । अ॒स्य॑ति स॒तेज॑सम् ।
 स॒तेज॑समे॒व । स॒तेज॑समि॒ति स - ते॒ज॒सम् । ए॒वैन॑म् । ए॒नम्
 मि॒नोति॑ । मि॒नोति॑ दे॒वः । दे॒वस्त्वा॑ । त्वा स॒विता॑ । स॒विता॑ म॒द्ध्वा॑ ।
 म॒द्ध्वा॑ऽन॒क्तु । अ॒न॒क्त्व॑ति । इ॒त्याह॑ । आ॒ह ते॒ज॒सा । ते॒ज॒सैव॑ ।
 ए॒वैन॑म् । ए॒नम॑न॒क्ति॑ । अ॒न॒क्ति॑ सु॒पि॒प्प॒लाभ्यः॑ । सु॒पि॒प्प॒लाभ्य॑स्त्वा ।

सु॒पि॒प्प॒ला॒भ्य॒ इति॑ सु॒-पि॒प्प॒ला॒भ्यः॑ । त्वौष॑धी॒भ्यः॑ । ओष॑धी॒भ्य इति॑ ।
 ओष॑धी॒भ्य इत्योष॑धि - भ्यः॑ । इति॑ च॒षाल॑म् । च॒षाल॑म् प्रति॑ ।
 प्रति॑ मुञ्चति॑ । 20 (50/60)

TS 6.3.4.3 - Kramam

मुञ्च॑ति॒ तस्मा॑त् । तस्मा॑च्छी॒र्ष॒तः॑ । शी॒र्ष॒त ओष॑धयः । ओष॑धयः
 फल॑म् । फल॑म् गृह्ण॑न्ति । गृह्ण॑न्त्यन॒क्ति॑ । अन॒क्ति॑ तेजः॑ । तेजो॑ वै ।
 वा आ॒ज्यम्॑ । आ॒ज्यम् य॑जमानेन । यज॑मानेनाग्नि॒ष्ठा ।
 अ॒ग्नि॒ष्ठाऽश्रिः॑ । अ॒ग्नि॒ष्ठेत्य॑ग्नि - स्था । अश्रिः॑ सम्मि॒ता । सम्मि॒ता
 यत् । सम्मि॒तेति॑ सम् - मि॒ता । यद॑ग्नि॒ष्ठाम् । अ॒ग्नि॒ष्ठामश्रि॑म् ।
 अ॒ग्नि॒ष्ठामित्य॑ग्नि - स्था॒म् । अश्रि॑मन॒क्ति॑ । अन॒क्ति॑ यज॑मानम् ।
 यज॑मानमे॒व । ए॒व तेज॑सा । तेज॑साऽन॒क्ति॑ । अन॒क्त्या॒न्तम्॑ ।
 आ॒न्तम॑न॒क्ति॑ । आ॒न्तमि॒त्या - अ॒न्तम्॑ । अन॒क्त्या॒न्तम्॑ । आ॒न्तमे॒व ।
 आ॒न्तमि॒त्या - अ॒न्तम्॑ । ए॒व यज॑मानम् । यज॑मानम् तेज॑सा ।
 तेज॑साऽन॒क्ति॑ । अन॒क्ति॑ सर्व॑तः । सर्व॑तः परि॑ । परि॑ मृश॑ति ।
 मृश॑त्यपरि॒वर्ग॑म् । अपरि॒वर्ग॑मे॒व । अपरि॒वर्ग॑मित्यपरि॑ - वर्ग॑म् ।
 ए॒वास्मि॑न् । अ॒स्मिन् तेजः॑ । तेजो॑ दधा॑ति । दधा॑त्युत् । उद् दि॒वम्॑ ।

दिव॑ स्त॒भान॑ । स्त॒भाना॑ । आ॒ऽन्तरि॑क्षम् । अ॒न्तरि॑क्षम् पृ॒ण ।
 पृ॒णेति॑ । इत्या॑ह । आ॒हैषाम्॑ । ए॒षाम् लो॒कानाम्॑ । लो॒कानाम्॑
 वि॒धृत्यै॑ । वि॒धृत्यै॑ वै॒ष्णव्या॑ । वि॒धृत्या॑ इति॒ वि – धृत्यै॑ । वै॒ष्णव्यर्चा॑ ।
 ऋ॒चा क॑ल्पयति । 21 (50/57)

TS 6.3.4.4 - Kramam

क॒ल्पय॑ति वै॒ष्णवः॑ । वै॒ष्णवो॑ वै । वै दे॒वतया॑ । दे॒वतया॑ यू॒पः ।
 यू॒पः स्वया॑ । स्वयै॒व । ए॒वैनम्॑ । ए॒नम् दे॒वतया॑ । दे॒वतया॑ क॒ल्पय॑ति ।
 क॒ल्पय॑ति द्वा॒भ्याम् । द्वा॒भ्याम् क॒ल्पय॑ति । क॒ल्पय॑ति द्वि॒पात् । द्वि॒पाद्
 यज॑मानः । द्वि॒पादि॑ति द्वि – पात् । यज॑मानः प्र॒तिष्ठि॑त्यै । प्र॒तिष्ठि॑त्यै
 यम् । प्र॒तिष्ठि॑त्या इति॒ प्रति॑ – स्थि॒त्यै । यम् का॒मये॑त । का॒मये॑त
 तेज॑सा । तेज॑सैनम् । ए॒नम् दे॒वता॑भिः । दे॒वता॑भिरि॒न्द्रिये॑ण । इ॒न्द्रिये॑ण
 वि । व्य॑र्द्धयेयम् । अ॒र्द्धये॑यमिति॑ । इत्य॑ग्नि॒ष्ठाम् । अ॒ग्नि॒ष्ठाम् तस्य॑ ।
 अ॒ग्नि॒ष्ठामि॑त्य॒ग्नि – स्था॑म् । तस्या॑श्रिम् । अ॒श्रिमा॑हवनीयात् ।
 आ॒हवनी॑यादि॒त्थम् । आ॒हवनी॑यादि॒त्या – ह॒वनी॑यात् । इ॒त्थम् वा॑ ।
 वे॒त्थम् । इ॒त्थम् वा॑ । वा॒ऽति॑ । अ॒ति ना॑वयेत् । ना॒वये॑त् तेज॑सा ।

तेज॑सै॒व । ए॒वैन॑म् । ए॒नम् दे॒वता॑भिः । दे॒वता॑भिरिन्द्रि॒येण॑ । इन्द्रि॒येण॑
वि । व्य॑र्द्धयति । अ॒र्द्धय॑ति यम् । यम् का॒मये॑त । का॒मये॑त तेज॑सा ।
तेज॑सैनम् । ए॒नम् दे॒वता॑भिः । दे॒वता॑भिरिन्द्रि॒येण॑ । इन्द्रि॒येण॑ सम् ।
सम॑र्द्धयेयम् । अ॒र्द्धये॑यमिति । इत्य॑ग्निष्ठाम् । 22 (50/54)

TS 6.3.4.5 - Kramam

अ॒ग्नि॒ष्ठाम् तस्य॑ । अ॒ग्नि॒ष्ठामि॒त्यग्नि॑ – स्था॒म् । तस्या॑श्रिम् ।
अ॒श्रि॒माह॑वनी॒येन॑ । आ॒हव॑नी॒येन॑ सम् । आ॒हव॑नी॒येनेत्या॑ – ह॒वनी॑येन ।
सम् मि॒नुया॑त् । मि॒नुया॑त् तेज॑सा । तेज॑सै॒व । ए॒वैन॑म् । ए॒नम्
दे॒वता॑भिः । दे॒वता॑भिरिन्द्रि॒येण॑ । इन्द्रि॒येण॑ सम् । सम॑र्द्धयति ।
अ॒र्द्धय॑ति ब्र॒ह्मव॑निम् । ब्र॒ह्मव॑निम् त्वा । ब्र॒ह्मव॑निमि॒ति ब्र॒ह्म – व॑निम् ।
त्वा क्ष॒त्रव॑निम् । क्ष॒त्रव॑निमि॒ति । क्ष॒त्रव॑निमि॒ति क्ष॒त्र – व॑निम् ।
इत्या॑ह । आ॒ह य॒थाय॑जुः । य॒थाय॑जु॒रेव॑ । य॒थाय॑जुरि॒ति य॒था – य॑जुः ।
ए॒वैत॑त् । ए॒तत् परि॑ । परि॑ व्ययति । व्य॒यत्यूर्क् । ऊ॒र्ग्वै । वै र॑श॒ना ।
र॒श॒ना य॑ज॒माने॑न । य॑ज॒माने॑न॒ यूपः॑ । यूपः॑ स॒म्मितः॑ । स॒म्मितो॑
य॑ज॒मान॑म् । स॒म्मित॑ इति॒ सम् – मि॒तः । य॑ज॒मान॑मे॒व । ए॒वोर्जा॑ ।
ऊ॒र्जा सम् । सम॑र्द्धयति । अ॒र्द्धय॑ति ना॒भिद॑घ्ने । ना॒भिद॑घ्ने परि॑ ।

ना॒भि॒द॒घ्न॑ इति॑ नाभि॑ – द॒घ्ने॑ । परि॑ व्य॒यति॑ । व्य॒यति॑ नाभि॒द॒घ्ने॑ ।
 ना॒भि॒द॒घ्न॑ ए॒व । ना॒भि॒द॒घ्न॑ इति॑ नाभि॑ – द॒घ्ने॑ । ए॒वास्मै॑ ॥
 अ॒स्मा ऊ॒र्जम्॑ । ऊ॒र्जम्॑ द॒धाति॑ । द॒धाति॑ तस्मात्॑ । तस्मान्
 नाभि॒द॒घ्ने॑ । ना॒भि॒द॒घ्न॑ ऊ॒र्जा । ना॒भि॒द॒घ्न॑ इति॑ नाभि॑ – द॒घ्ने॑ । ऊ॒र्जा
 भु॒ञ्जते॑ । भु॒ञ्जते॑ यम् । यम् का॒मये॑त । का॒मये॑तो॒र्जा । ऊ॒र्जेन॑म् ।

ए॒नम् वि॑ । 23 (50/59)

TS 6.3.4.6 - Kramam

व्य॒र्द्धये॑यम् । अ॒र्द्धये॑यमि॒ति । इत्यूर्द्ध॑वाम् । ऊ॒र्द्धवाम्॑ वा॑ ।
 वा॒ तस्य॑ । तस्यावा॑चीम् । अवा॑चीम् वा॑ । वाऽव॑ । अवा॑हेत् ।
 ऊ॒हेदूर्जा॑ । ऊ॒र्जेव॑ । ए॒वैन॑म् । ए॒नम् वि॑ । व्य॒र्द्धय॑ति । अ॒र्द्धय॑ति
 यदि॑ । यदि॑ का॒मये॑त । का॒मये॑त व॒र्षुकः॑ । व॒र्षुकः॑ प॒र्जन्यः॑ ।
 प॒र्जन्यः॑ स्यात् । स्या॒दिति॑ । इत्यवा॑चीम् । अवा॑चीम॒व । अवा॑हेत् ।
 ऊ॒हेद् वृ॑ष्टिम् । वृ॑ष्टिमे॒व । ए॒व नि॑ । नि॑ य॒च्छति॑ । य॒च्छति॑ यदि॑ ।
 यदि॑ का॒मये॑त । का॒मये॑ताव॒र्षुकः॑ । अ॒वर्षुकः॑ स्यात् । स्या॒दिति॑ ।
 इत्यूर्द्ध॑वाम् । ऊ॒र्द्धवामु॑त् । उ॒दूहे॑त् । ऊ॒हेद् वृ॑ष्टिम् । वृ॑ष्टिमे॒व ।
 ए॒वोत् । उ॒द् य॒च्छति॑ । य॒च्छति॑ पि॒तृणाम्॑ । पि॒तृणाम्॑ नि॒खात॑म् ।

नि॒खा॒तम् म॒नु॒ष्या॒णाम् । नि॒खा॒त॒मि॒ति नि - खा॒तम् ।
म॒नु॒ष्या॒णामूर्द्ध॒वम् । ऊ॒र्द्ध॒वम् नि॒खा॒तात् । नि॒खा॒ता॒दा । नि॒खा॒ता॒दि॒ति
नि - खा॒तात् । आ र॒श॒ना॒याः । र॒श॒ना॒या ओष॑धीनाम् । ओष॑धीना॒ञ्
र॒श॒ना । र॒श॒ना वि॒श्वे॑षाम् । वि॒श्वे॑षाम् दे॒वाना॑म् । 24 (50/52)

TS 6.3.4.7 - Kramam

दे॒वाना॑मूर्द्ध॒वम् । ऊ॒र्द्ध॒वञ् र॒श॒ना॒याः । र॒श॒ना॒या आ । आ च॒षा॒लात् ।
च॒षा॒लादि॒न्द्रस्य॑ । इ॒न्द्रस्य॑ च॒षा॒लम् । च॒षा॒लञ् सा॒द्ध्य॒नाम् ।
सा॒द्ध्य॒नाम॒तिरि॑क्तम् । अ॒तिरि॑क्तञ् सः । अ॒तिरि॑क्त॒मित्य॑ति - रि॒क्तम् ।
स वै । वा ए॒षः । ए॒ष स॒र्वदे॒वत्यः॑ । स॒र्वदे॒वत्यो॑ यत् । स॒र्वदे॒वत्य॑
इति॑ स॒र्व - दे॒वत्यः॑ । यद् यू॒पः । यू॒पो यत् । यद् यू॒पम् ।
यू॒पम् मि॒नोति॑ । मि॒नोति॑ सर्वाः॑ । सर्वा॑ ए॒व । ए॒व दे॒वताः॑ । दे॒वताः॑
प्री॒णाति॑ । प्री॒णाति॑ य॒ज्ञेन॑ । य॒ज्ञेन॑ वै । वै दे॒वाः । दे॒वाः सु॒वर्ग॑म् ।
सु॒वर्ग॑म् लो॒कम् । सु॒वर्ग॑मि॒ति सु॒वः - गम् । लो॒कमा॑यन् ।
आ॒यन् ते॑ । तेऽम॑न्यन्त । अ॒मन्य॑न्त म॒नु॒ष्याः । म॒नु॒ष्या नः॑ ।
नोऽन्वा॑भविष्यन्ति । अ॒न्वा॑भविष्यन्तीति ।
अ॒न्वा॑भविष्यन्तीत्यनु - आ॒भवि॑ष्यन्ति । इति॑ ते । ते यू॒पेन॑ ।

यूपे॑न यो॒पयि॑त्वा । यो॒पयि॑त्वा सु॒वर्ग॑म् । सु॒वर्ग॑म् लो॒कम् ।
 सु॒वर्ग॑मि॒ति सु॒वः – ग॑म् । लो॒कमा॑यन् । आ॒यन् त॑म् । त॒मृष॑यः ।
 ऋष॑यो यूपे॑न । यूपे॑नै॒व । ए॒वानु॑ । अनु॑ प्र । प्रा॒जान॑न् ।
 अ॒जान॑न् तत् । तद् यूप॑स्य । यूप॑स्य यूप॒त्वम् । यूप॒त्वम् यत् ।
 यूप॒त्वमि॒ति यूप – त्व॑म् । 25 (50/56)

TS 6.3.4.8 - Kramam

यद् यूप॑म् । यूप॑म् मि॒नोति॑ । मि॒नोति॑ सु॒वर्ग॑स्य । सु॒वर्ग॑स्य
 लो॒कस्य॑ । सु॒वर्ग॑स्येति॑ सु॒वः – ग॑स्य । लो॒कस्य॑ प्र॒ज्ञात्यै॑ ।
 प्र॒ज्ञात्यै॑ पु॒रस्ता॑त् । प्र॒ज्ञात्या॑ इति॑ प्र – ज्ञा॒त्यै । पु॒रस्ता॑त् मि॒नोति॑ ।
 मि॒नोति॑ पु॒रस्ता॑त् । पु॒रस्ता॑द्धि । हि य॒ज्ञस्य॑ । य॒ज्ञस्य॑ प्र॒ज्ञाय॑ते ।
 प्र॒ज्ञाय॑तेऽप्र॒ज्ञात॑म् । प्र॒ज्ञाय॑त इति॑ प्र – ज्ञा॒यते॑ । अप्र॒ज्ञात॑ हि ।
 अप्र॒ज्ञात॑मित्य॒प्र – ज्ञा॒तम् । हि तत् । तद् यत् । यदति॑पन्ने ।
 अति॑पन्न आ॒हुः । अति॑पन्न इत्य॒ति – प॒न्ने । आ॒हुरि॒दम् ।
 इ॒दम् का॒र्यम् । का॒र्यमा॑सीत् । आ॒सीदि॑ति । इति॑ सा॒द्ध्याः ।
 सा॒द्ध्या वै । वै दे॒वाः । दे॒वा य॒ज्ञम् । य॒ज्ञम॑ति । अत्य॑मन्यन्त ।
 अ॒मन्य॑न्त तान् । तान् य॒ज्ञः । य॒ज्ञो न । नास्पृ॑शत् ।

अ॒स्पृ॒शत् तान् । तान् यत् । यद् य॒ज्ञस्य॑ । य॒ज्ञस्याति॑रिक्तम् ।
 अति॑रिक्तमासीत् । अति॑रिक्तमित्यति॑ – रिक्तम् । आसीत् तत् ।
 तदस्पृ॒शत् । अस्पृ॒शदति॑रिक्तम् । अति॑रिक्तम् वै ।
 अति॑रिक्तमित्यति॑ – रिक्तम् । वा एतत् । एतद् य॒ज्ञस्य॑ । य॒ज्ञस्य॑ यत् ।
 यद॒ग्नौ । अ॒ग्नाव॒ग्निम् । अ॒ग्निम् म॑थित्वा । म॑थित्वा प्र॒हरति॑ ।
 प्र॒हरत्यति॑रिक्तम् । प्र॒हरतीति॑ प्र – हरति॑ । अति॑रिक्तमेतत् ( ) ।
 अति॑रिक्तमित्यति॑ – रिक्तम् । एतद् यू॒पस्य॑ । 26 (50/59)

TS 6.3.4.9 - Kramam

यू॒पस्य॑ यत् । यदूर्ध्वम् । ऊ॒र्ध्वम् च॒षालात्॑ । च॒षालात्॑ तेषाम् ।
 तेषाम् तत् । तद् भा॒गधे॑यम् । भा॒गधे॑यम् तान् । भा॒गधे॑यमिति॑
 भा॒ग – धे॑यम् । ताने॒व । ए॒व तेन॑ । तेन॑ प्री॒णाति॑ । प्री॒णाति॑ दे॒वाः ।
 दे॒वा वै । वै स॒स्थिते॑ । स॒स्थिते॑ सोमै॑ । स॒स्थित॑ इति॑
 स॒म् – स्थि॑ते । सोमे॒ प्र । प्र सु॒चः । सु॒चोऽहर॑न् । अ॒हरन् प्र ।
 प्र यू॒पम् । यू॒पम् ते । तेऽम॑न्यन्त । अ॒मन्य॑न्त य॒ज्ञवे॑शसम् ।
 य॒ज्ञवे॑शसम् वै । य॒ज्ञवे॑शसमिति॑ य॒ज्ञ – वे॑शसम् । वा इ॒दम् ।
 इ॒दम् कु॑र्मः । कु॒र्म इति॑ । इति॑ ते । ते प्र॒स्तर॑म् । प्र॒स्तर॑ सु॒चाम् ।

प्र॒स्तर॑मि॒ति प्र – स्त॒रम् । सु॒चाम् निष्क्र॑यणम् । निष्क्र॑यणमपश्यत् ।
निष्क्र॑यणमि॒ति निः-क्र॑यणम् । अप॒श्यन्त् स्वरु॑म् । स्वरु॑म् यूप॑स्य ।
यूप॑स्य स॒स्थि॑ते । स॒स्थि॑ते सोमे॑ । स॒स्थि॑त इति॑ सम्-स्थि॑ते ।
सोमे॑ प्र । प्र प्र॒स्तर॑म् । प्र॒स्तर॑ ह॒रति॑ । प्र॒स्तर॑मि॒ति प्र – स्त॒रम् ।
ह॒रति॑ जु॒होति॑ । जु॒होति॑ स्वरु॑म् । स्वरु॑मय॒ज्ञवे॑शसाय ।
अय॒ज्ञवे॑शसायेत्यय॒ज्ञ – वे॒शसा॑य ॥ 27 (42/49)

(द॒धाति॑ – प्र॒त्यृ – चा – सम॑र्द्धये॒यमित्यू॑ – जै॒नम् – वि॒श्वेषा॑म् –
यूप॑त्व – मति॑रि॒क्तमे॒तद् – द्वि॑च॒त्वारि॑श्च) (A4)

TS 6.3.5.1 - Kramam

सा॒द्ध्या वै । वै दे॒वाः । दे॒वा अ॒स्मिन् । अ॒स्मिन् लो॒के ।
लो॒क आ॒सन् । आ॒सन् न । ना॒न्यत् । अ॒न्यत् किम् । किम् च॒न ।
च॒न मि॒षत् । मि॒षत् ते । ते॒ऽग्नि॑म् । अ॒ग्निमे॒व । ए॒वाग्नये॑ । अ॒ग्नये॑
मे॒धाय॑ । मे॒धाया॑ । आ॒ल॒भन्त॑ । अ॒ल॒भन्त॑ न । न हि । ह्य॒न्यत् ।
अ॒न्यदा॑ल॒म्भ्यम् । आ॒ल॒म्भ्यम॑वि॒न्दन् । आ॒ल॒म्भ्यमि॒त्या – ल॒म्भ्यम् ।
अ॒वि॒न्दन् ततः॑ । ततो॑ वै । वा इ॒माः । इ॒माः प्र॒जाः । प्र॒जाः प्र ।
प्र॒जा इति॑ प्र – जाः । प्रा॒जाय॑न्त । अ॒जाय॑न्त यत् । यद॒ग्नौ ।

अ॒ग्नाव॒ग्निम् । अ॒ग्निम् म॒थित्वा । म॒थित्वा प्र॒हरति ।
 प्र॒हरति प्र॒जानाम् । प्र॒हरतीति॑ प्र – हरति । प्र॒जानाम् प्र॒जन॑नाय ।
 प्र॒जानामि॑ति प्र – जानाम् । प्र॒जन॑नाय रु॒द्रः । प्र॒जन॑नायेति॑
 प्र – जन॑नाय । रु॒द्रो वै । वा ए॒षः । ए॒ष यत् । यद॒ग्निः । अ॒ग्निर्
 यज॑मानः । यज॑मानः प॒शुः । प॒शुर् यत् । यत् प॒शुम् । प॒शुमा॒लभ्य॑ ।
 आ॒लभ्या॒ग्निम् । आ॒लभ्ये॒त्या – ल॒भ्य । अ॒ग्निम् म॒न्थेत् ।
 म॒न्थेद् रु॒द्राय॑ । रु॒द्राय॑ यज॑मानम् । यज॑मानमपि । 28 (50/56)

TS 6.3.5.2 - Kramam

अपि॑ दद॒ध्यात् । दद॒ध्यात् प्र॒मायु॑कः । प्र॒मायु॑कः स्यात् । प्र॒मायु॑क
 इति॑ प्र – मायु॑कः । स्याद॒थो । अ॒थो ख॒लु । अ॒थो इत्य॑थो ।
 ख॒ल्वाहुः॑ । आ॒हुर॒ग्निः । अ॒ग्निः सर्वाः॑ । सर्वा॑ दे॒वताः॑ । दे॒वता॑
 ह॒विः । ह॒विरे॒तत् । ए॒तद् यत् । यत् प॒शुः । प॒शुरि॑ति । इति॑ यत् ।
 यत् प॒शुम् । प॒शुमा॒लभ्य॑ । आ॒लभ्या॒ग्निम् । आ॒लभ्ये॒त्या – ल॒भ्य ।
 अ॒ग्निम् म॒न्थति॑ । म॒न्थति॑ ह॒व्याय॑ । ह॒व्यायै॒व । ए॒वास॑न्नाय ।
 आ॒स॒न्नाय॑ सर्वाः॑ । आ॒स॒न्नाये॒त्या – स॒न्नाय॑ । सर्वा॑ दे॒वताः॑ ।
 दे॒वता॑ ज॒नय॑ति । ज॒नय॑त्युपा॒कृत्य॑ । उपा॒कृत्यै॒व ।

उपाकृत्येत्युप – आकृत्य । ए॒व म॒न्थ्यः । म॒न्थ्यस्तत् । तन् न ।
 ने॒व । इ॒वा॒ल॒ब्धम् । आ॒ल॒ब्धम् न । आ॒ल॒ब्ध॒मित्या – ल॒ब्धम् । ने॒व ।
 इ॒वा॒ना॒ल॒ब्धम् । अ॒ना॒ल॒ब्ध॒म॒ग्नेः । अ॒ना॒ल॒ब्ध॒मित्य॒ना – ल॒ब्धम् ।
 अ॒ग्नेर् ज॒नि॒त्रम् । ज॒नि॒त्र॒म॒सि । अ॒सी॒ति । इ॒त्या॒ह । आ॒हा॒ग्नेः ।
 अ॒ग्नेर् हि । ह्ये॒तत् । ए॒तज् ज॒नि॒त्रम् । ज॒नि॒त्रम् वृ॒ष॒णौ । वृ॒ष॒णौ
 स्थः । स्थ इति । इ॒त्या॒ह । आ॒ह वृ॒ष॒णौ । वृ॒ष॒णौ हि । 29 (50/57)

TS 6.3.5.3 - Kramam

ह्ये॒तौ । ए॒ता॒वु॒र्व॒शी । उ॒र्व॒श्य॒सि । अ॒स्या॒युः । आ॒यु॒र॒सि । अ॒सी॒ति ।
 इ॒त्या॒ह । आ॒ह मि॒थु॒न॒त्वा॒य । मि॒थु॒न॒त्वा॒य घृ॒ते॒न । मि॒थु॒न॒त्वा॒येति
 मि॒थु॒न – त्वा॒य । घृ॒ते॒ना॒क्ते । अ॒क्ते वृ॒ष॒णम् । अ॒क्ते इ॒त्य॒क्ते । वृ॒ष॒णम्
 द॒धा॒थाम् । द॒धा॒थामि॒ति । इ॒त्या॒ह । आ॒ह वृ॒ष॒णम् । वृ॒ष॒ण॒ं हि ।
 ह्ये॒ते । ए॒ते द॒धा॒ते । ए॒ते इ॒त्ये॒ते । द॒धा॒ते ये । द॒धा॒ते इति द॒धा॒ते ।
 ये अ॒ग्निम् । ये इति ये । अ॒ग्निम् गा॒य॒त्रम् । गा॒य॒त्रम् छ॒न्दः ।
 छ॒न्दोऽनु । अनु प्र । प्र जा॒य॒स्व । जा॒य॒स्वेति । इ॒त्या॒ह ।
 आ॒ह छ॒न्दो॒भिः । छ॒न्दो॒भिरे॒व । छ॒न्दो॒भिरि॒ति छ॒न्दः – भिः ।

ए॒वैन॑म् । ए॒नम् प्र॑ । प्र॑ ज॒नय॑ति । ज॒नय॑त्य॒ग्नये॑ । अ॒ग्नये॑ म॒थ्यमा॑नाय ।
म॒थ्यमा॑ना॒यानु॑ । अ॒नु ब्रू॑हि । ब्रू॒हीति॑ । इ॒त्याह॑ । आ॒ह सा॒वित्री॑म् ।
सा॒वित्री॑मृ॒चम् । ऋ॒चम॑नु । अ॒न्वाह॑ । आ॒ह स॒वितृ॑प्र॒सूतः॑ ।
स॒वितृ॑प्र॒सूत॑ ए॒व । स॒वितृ॑प्र॒सूत॑ इति॑ स॒वितृ॑ – प्र॒सूतः॑ । ए॒वैन॑म् ।
ए॒नम् म॒न्थति॑ । म॒न्थति॑ जा॒ताय॑ । जा॒ताया॑नु । अ॒नु ब्रू॑हि ।
ब्रू॒हि प्र॒ह्रिय॑मा॒णाय॑ । 30 (50/57)

TS 6.3.5.4 - Kramam

प्र॒ह्रिय॑मा॒णायानु॑ । प्र॒ह्रिय॑मा॒णाय॑ेति॑ प्र – ह्रिय॑मा॒णाय॑ । अ॒नु ब्रू॑हि ।
ब्रू॒हीति॑ । इ॒त्याह॑ । आ॒ह का॒ण्डेका॑ण्डे । का॒ण्डेका॑ण्ड ए॒व ।
का॒ण्डेका॑ण्ड इति॑ का॒ण्डे – का॒ण्डे । ए॒वैन॑म् । ए॒नम् क्रि॒यमा॑णे ।
क्रि॒यमा॑णे स॒म् । स॒मर्द्ध॑यति॑ । अ॒र्द्धय॑ति गाय॒त्रीः । गाय॒त्रीः सर्वाः॑ ।
सर्वा॑ अ॒नु । अ॒न्वाह॑ । आ॒ह गाय॒त्रछ॑न्दाः । गाय॒त्रछ॑न्दा वै ।
गाय॒त्रछ॑न्दा इति॑ गाय॒त्र – छ॑न्दाः । वा अ॒ग्निः । अ॒ग्निः स्वेन॑ ।
स्वेनै॒व । ए॒वैन॑म् । ए॒नम् छ॑न्द॒सा । छ॑न्द॒सा स॒म् । स॒मर्द्ध॑यति॑ ।
अ॒र्द्धय॑त्य॒ग्निः । अ॒ग्निः पु॒रा । पु॒रा भ॑वति॑ । भ॑वत्य॒ग्निम् ।
अ॒ग्निम् म॑थि॒त्वा । म॑थि॒त्वा प्र॑ । प्र॑ ह॒रति॑ । ह॒रति॑ तौ ।

तौ सम्भवन्तौ । सम्भवन्तौ यजमानम् । सम्भवन्ताविति
 सम् – भवन्तौ । यजमानमभि । अभि सम् । सम् भवतः । भवतो
 भवतम् । भवतम् नः । नः समनसौ । समनसाविति । समनसाविति
 स – मनसौ । इत्याह । आह शान्त्यै । शान्त्यै प्रहृत्य । प्रहृत्य
 जुहोति । प्रहृत्येति प्र-हृत्य । जुहोति जाताय । जातयैव । एवास्मै ।
 अस्मा अन्नम् । अन्नमपि ( ) । अपि दधाति । दधात्याज्येन । आज्येन
 जुहोति । जुहोत्येतत् । एतद् वै । वा अग्नेः । अग्नेः प्रियम् । प्रियम्
 धाम । धाम यत् । यदाज्यम् । आज्यम् प्रियेण । प्रियेणैव । एवैनम् ।
 एनम् धाम्ना । धाम्ना सम् । समर्द्धयति । अर्द्धयत्यथौ ।

अथो तेजसा । अथो इत्यथौ । तेजसेति तेजसा ॥ 31 (68/75)

(यजमान – माह वृषणौ – जातायानु ब्रूह्या – प्य – षादश च)

(A5)

TS 6.3.6.1 - Kramam

इषे त्वा । त्वेति । इति बर्हिः । बर्हिः । आ दत्ते । दत्त इच्छते ।
 इच्छत इव । इव हि । ह्येषः । एष यः । यो यजते । यजत उपवीः ।
 उपवीरसि । उपवीरित्युप – वीः । असीति । इत्याह । आहोप ।

उप॒ हि । ह्ये॑नान् । ए॒नाना॒करो॑ति । आ॒करो॑त्युपो॑ ।
 आ॒करो॑तीत्या॑ – करो॑ति । उपो॑ दे॒वान् । उपो॑ इत्युपो॑ । दे॒वान् दै॒वीः ।
 दै॒वीर् विशः॑ । विशः॑ प्र । प्रा॒गुः । अ॒गुरि॑ति । इत्या॑ह । आ॒ह दै॒वीः ।
 दै॒वीर् हि । ह्ये॑ताः । ए॒ता विशः॑ । विशः॑ स॒तीः । स॒तीर् दे॒वान् ।
 दे॒वानु॑पय॒न्ति । उप॒यन्ति॑ व॒ह्नीः । उप॒यन्ती॑त्युप – यन्ति॑ ।
 व॒ह्नीरु॑शिजः । उ॒शिज॑ इति । इत्या॑ह । आ॒हर्त्वि॑जः । ऋ॒त्विजो॑ वै ।
 वै व॒ह्यः । व॒ह्य उ॒शिजः॑ । उ॒शिज॑स्तस्मात् । तस्मा॑देवम् ।
 ए॒वमा॑ह । आ॒ह बृ॒हस्प॑ते । बृ॒हस्प॑ते धा॒रय॑ । धा॒रया॑ वसू॒नि ।
 वसू॒नीति॑ । इत्या॑ह । 32 (50/54)

TS 6.3.6.2 - Kramam

आ॒ह ब्र॒ह्म । ब्र॒ह्म वै । वै दे॒वाना॑म् । दे॒वाना॑म् बृ॒हस्प॑तिः । बृ॒हस्प॑तिर्
 ब्र॒ह्मणा॑ । ब्र॒ह्मणै॒व । ए॒वास्मै॑ । अ॒स्मै प॒शून् । प॒शून्व॑ । अ॒व रु॒न्धे ।
 रु॒न्धे ह॒व्या । ह॒व्या ते॑ । ते स्व॒दन्ता॑म् । स्व॒दन्ता॑मिति॑ । इत्या॑ह ।
 आ॒ह स्व॒दय॑ति । स्व॒दय॑त्यै॒व । ए॒वैनान्॑ । ए॒नान् दे॒व । दे॒व त्व॑ष्टः ।
 त्व॑ष्टर् वसु॑ । वसु॑ रण्व । रण्वे॑ति । इत्या॑ह । आ॒ह त्व॑ष्टा । त्व॑ष्टा वै ।
 वै प॒शूना॑म् । प॒शूना॑म् मि॒थुना॑नाम् । मि॒थुना॑ना रूप॒कृत् ।

रूप॒कृद् रूपम् । रूप॒कृदि॑ति रूप – कृत् । रूप॒मे॒व । ए॒व प॒शुषु॑ ।
 प॒शुषु॑ दधा॑ति । दधा॑ति रे॒वतीः॑ । रे॒वती॑ रम॑ध्वम् । रम॑ध्वमि॒ति ।
 इ॒त्याह॑ । आ॒ह प॒शवः॑ । प॒शवो॑ वै । वै रे॒वतीः॑ । रे॒वतीः॑ प॒शून् ।
 प॒शूने॒व । ए॒वास्मै॑ । अ॒स्मै रम॑यति । रम॑यति दे॒वस्य॑ । दे॒वस्य॑ त्वा ।
 त्वा स॒वि॒तुः । स॒वि॒तुः प्र॒सवे॑ । प्र॒सव॑ इति । प्र॒सव॑ इति प्र – स॒वे ।
 इति॑ र॒शना॑म् । 33 (50/52)

TS 6.3.6.3 - Kramam

र॒शना॑मा । आ द॒त्ते । द॒त्ते प्र॒सू॒त्यै॑ । प्र॒सू॒त्या अ॒श्विनोः॑ । प्र॒सू॒त्या इति॑
 प्र – सू॒त्यै॑ । अ॒श्विनो॑र् बा॒हुभ्या॑म् । बा॒हुभ्या॑मि॒ति । बा॒हुभ्या॑मि॒ति
 बा॒हु – भ्या॑म् । इ॒त्याह॑ । आ॒हाश्वि॑नौ । अ॒श्विनौ॑ हि । हि दे॒वाना॑म् ।
 दे॒वाना॑म॒ध्वर्यू॑ । अ॒ध्वर्यू॑ आ॒स्ताम्॑ । अ॒ध्वर्यू॑ इत्य॑ध्वर्यू ।
 आ॒स्ताम् पू॒ष्णः॑ । पू॒ष्णो ह॒स्ताभ्या॑म् । ह॒स्ताभ्या॑मि॒ति । इ॒त्याह॑ ।
 आ॒ह य॒त्यै॑ । य॒त्या ऋ॒तस्य॑ । ऋ॒तस्य॑ त्वा । त्वा दे॒वह॑विः । दे॒वह॑विः
 पा॒शेन॑ । दे॒वह॑वि॒रिति॑ दे॒व – ह॒विः॑ । पा॒शेना॑ । आ र॒भे । र॒भ इति॑ ।
 इ॒त्याह॑ । आ॒ह स॒त्यम्॑ । स॒त्यम् वै॑ । वा ऋ॒तम् । ऋ॒तं स॒त्येन॑ ।
 स॒त्येनै॒व । ए॒वैन॑म् । ए॒नमृ॑तेन । ऋ॒तेना॑ । आ र॒भते॑ । र॒भते॑ऽक्ष॒णया॑ ।

अ॒क्ष॒ण॒या॒ परि॑ । परि॑ हरति । हरति॑ वद॒ध्यम् । वद॒ध्य॒ञ् हि॑ ।
 हि प्र॒त्य॒ञ्च॒म् । प्र॒त्य॒ञ्च॒म् प्र॒ति॒मु॒ञ्च॒न्ति॑ । प्र॒ति॒मु॒ञ्च॒न्ति॑ व्यावृ॒त्यै॑ ।
 प्र॒ति॒मु॒ञ्च॒न्तीति॑ प्र॒ति - मु॒ञ्च॒न्ति॑ । व्यावृ॒त्यै धर्ष॑ । व्यावृ॒त्या इति॑
 वि-आवृ॒त्यै । धर्षा॑ मानुषान् । मानुषा॑निति॑ । इति॑ नि । नि युनक्ति॑ ।
 युनक्ति॑ धृ॒त्यै॑ । धृ॒त्या अ॒द्भ्यः॑ । अ॒द्भ्यस्त्वा॑ ।
 अ॒द्भ्य इत्यत् - भ्यः॑ । 34 (50/57)

TS 6.3.6.4 - Kramam

त्वौष॑धीभ्यः । ओष॑धीभ्यः प्र । ओष॑धीभ्य इत्योष॑धि - भ्यः॑ ।
 प्रोक्षा॑मि । उक्षा॑मीति॑ । इत्या॑ह । आ॒हा॒द्भ्यः॑ । अ॒द्भ्यो हि॑ । अ॒द्भ्य
 इत्यत् - भ्यः॑ । ह्यैषः॑ । ए॒ष ओष॑धीभ्यः । ओष॑धीभ्यः सम्भ॑वति ।
 ओष॑धीभ्य इत्योष॑धि - भ्यः॑ । सम्भ॑वति यत् । सम्भ॑वतीति॑
 सम् - भ॑वति । यत् प॒शुः । प॒शु॒र॒पा॒म् । अ॒पा॒म् पे॒रुः । पे॒रु॒र॒सि॑ ।
 अ॒सीति॑ । इत्या॑ह । आ॒हैषः॑ । ए॒ष हि॑ । ह्य॒पा॒म् । अ॒पा॒म् पा॒ता ।
 पा॒ता यः॑ । यो मे॑धा॒य । मे॑धा॒यार॒भ्यते॑ । आ॒र॒भ्यते॑ स्वा॒त्तम् । आ॒र॒भ्यत॑
 इत्या॑ - र॒भ्यते॑ । स्वा॒त्तम् चि॒त् । चि॒त् स॒दे॒वम् । स॒दे॒व॒ञ् ह॒व्यम् ।
 स॒दे॒वमि॒ति स - दे॒वम् । ह॒व्यमा॑पः । आ॒पो दे॒वीः । दे॒वीः स्व॑दत ।

स्वद॑तै॒नम् । ए॒न॒मि॒ति । इ॒त्याह॑ । आ॒ह स्व॒दय॑ति । स्व॒दय॑त्ये॒व ।
 ए॒वैन॑म् । ए॒न॒मु॒परि॑ष्ठात् । उ॒परि॑ष्ठात् प्र । प्रो॒क्षति॑ । उ॒क्ष॒त्यु॒परि॑ष्ठात् ।
 उ॒परि॑ष्ठादे॒व । ए॒वैन॑म् । ए॒न॒म् मे॒द्ध्य॑म् । मे॒द्ध्य॑म् करो॒ति । क॒रो॒ति
 पा॒यय॑ति । पा॒यय॑त्यन्त॒रतः॑ । अ॒न्त॒रत॑ ए॒व । ए॒वैन॑म् ( ) ।
 ए॒न॒म् मे॒द्ध्य॑म् । मे॒द्ध्य॑म् करो॒ति । क॒रो॒त्य॒धस्ता॑त् । अ॒धस्ता॑दु॒प ।
 उ॒पो॒क्षति॑ । उ॒क्षति॑ स॒र्वतः॑ । स॒र्वत॑ ए॒व । ए॒वैन॑म् । ए॒न॒म् मे॒द्ध्य॑म् ।
 मे॒द्ध्य॑म् करो॒ति । क॒रो॒तीति॑ करो॒ति ॥ 35 (60/66)

(व॒सूनी॑ति – प्र॒स॒व इ॒त्य – द॒भ्यो – ऽन्त॒रत॑ ए॒वैन॑म् – द॒श च॑)
 (A6)

TS 6.3.7.1 - Kramam

अ॒ग्नि॒ना वै । वै हो॒त्रा । हो॒त्रा दे॒वाः । दे॒वा अ॒सुरा॑न् । अ॒सुरा॑न॒भि ।
 अ॒भ्य॒भव॑न् । अ॒भव॑न्न॒ग्नये॑ । अ॒ग्नये॑ स॒मिद्ध्य॑मा॒नाय॑ ।
 स॒मिद्ध्य॑मा॒नाया॑नु । स॒मिद्ध्य॑मा॒नाये॑ति स॒म् – इ॒द्ध्य॑मा॒नाय॑ ।
 अ॒नु ब्रू॑हि । ब्रू॒हीति॑ । इ॒त्याह॑ । आ॒ह भ्रा॑तृ॒व्याभि॑भू॒त्यै ।
 भ्रा॑तृ॒व्याभि॑भू॒त्यै स॒प्तद॑श । भ्रा॑तृ॒व्याभि॑भू॒त्या इति॑
 भ्रा॑तृ॒व्य – अ॒भिभू॑त्यै । स॒प्तद॑श सा॒मिधे॑नीः ।

सप्तद॑शेति सप्त - द॒श । सा॒मि॒धेनी॑रनु । सा॒मि॒धेनी॑रिति
साम् - इ॒धेनीः॑ । अ॒न्वाह॑ । आ॒ह सप्त॑दशः । सप्त॑दशः प्रजा॑पतिः ।
सप्त॑दश इति सप्त - द॒शः । प्रजा॑पतिः प्रजा॑पतेः । प्रजा॑पतिरिति
प्रजा - पतिः॑ । प्रजा॑पतेराप्त्यै॑ । प्रजा॑पतेरिति प्रजा - पतेः॑ ।
आप्त्यै॑ सप्त॑दश । सप्त॑दशानु । सप्त॑दशेति सप्त - द॒श ।
अ॒न्वाह॑ । आ॒ह द्वाद॑श । द्वाद॑श मा॒साः । मा॒साः पञ्च॑ । पञ्च॑र्तवः ।
ऋत॑वः सः । स सम्॑व॒त्सरः॑ । सम्॑व॒त्सरः॑ सम्॑व॒त्सरम् ।
सम्॑व॒त्सर इति॑ सम् - व॒त्सरः॑ । सम्॑व॒त्सरम् प्रजाः॑ ।
सम्॑व॒त्सरमिति॑ सम् - व॒त्सरम् । प्रजा॑ अनु । प्रजा॑ इति प्र-जाः॑ ।
अनु॑ प्र । प्र जा॑यन्ते । जा॑यन्ते प्रजा॑नाम् । प्रजा॑नाम् प्र॒जन॑नाय ।
प्रजा॑नामिति॑ प्र - जा॑नाम् । प्र॒जन॑नाय दे॒वाः । प्र॒जन॑नायेति॑
प्र - जन॑नाय । दे॒वा वै । वै सा॒मि॒धेनीः॑ । सा॒मि॒धेनी॑रनूच्य॑ ।
सा॒मि॒धेनी॑रिति साम् - इ॒धेनीः॑ । अ॒नूच्य॑ य॒ज्ञम् ।
अ॒नूच्ये॑त्यनु - उच्य॑ । य॒ज्ञम् न । ना॒नु । अ॒न्वप॑श्यन् ।
अ॒प॒श्यन्त् सः॑ । स प्रजा॑पतिः । प्रजा॑पतिस्तू॒ष्णीम् ।

प्र॒जाप॑तिरि॒ति प्र॒जा – प॒तिः । तू॒ष्णी॑मा॒घार॑म् । आ॒घार॑मा ।

आ॒घार॑मि॒त्या – घा॒रम् । 36 (50/67)

TS 6.3.7.2 - Kramam

आ॒ऽघा॑रयत् । अ॒घा॒रय॑त् ततः । ततो॒ वै । वै दे॒वाः । दे॒वा य॒ज्ञम् ।

य॒ज्ञम॑नु । अ॒न्वप॑श्यन् । अ॒प॒श्यन् यत् । यत् तू॒ष्णी॑म् ।

तू॒ष्णी॑मा॒घार॑म् । आ॒घार॑मा॒घार॑यति । आ॒घार॑मि॒त्या – घा॒रम् ।

आ॒घार॑यति य॒ज्ञस्य॑ । आ॒घार॑यती॒त्या – घा॒रय॑ति । य॒ज्ञस्या॑नु॒ख्या॒त्यै ।

अ॒नु॒ख्या॒त्या अ॒सुरे॑षु । अ॒नु॒ख्या॒त्या इ॒त्यनु॑ – ख्या॒त्यै । अ॒सुरे॑षु वै ।

वै य॒ज्ञः । य॒ज्ञ आ॑सीत् । आ॒सीत् तम् । तम् दे॒वाः ।

दे॒वास्तू॒ष्णी॑हो॒मेन॑ । तू॒ष्णी॑हो॒मेना॑वृ॒ज्जत॑ । तू॒ष्णी॑हो॒मेने॑ति

तू॒ष्णी॑म् – हो॒मेन॑ । अ॒वृ॒ज्जत॑ यत् । यत् तू॒ष्णी॑म् । तू॒ष्णी॑मा॒घार॑म् ।

आ॒घार॑मा॒घार॑यति । आ॒घार॑मि॒त्या – घा॒रम् । आ॒घार॑यति भ्रा॒तृव्य॑स्य ।

आ॒घार॑यती॒त्या – घा॒रय॑ति । भ्रा॒तृव्य॑स्यै॒व । ए॒व तत् । तद् य॒ज्ञम् ।

य॒ज्ञम् वृ॑ङ्क्ते । वृ॒ङ्क्ते प॑रि॒धीन् । प॑रि॒धीन्त्स॑म् । प॑रि॒धी॒निति॑

प॑रि – धी॒न् । स॑म् मा॒र्ष्टि॑ । मा॒र्ष्टि॑ पु॒नाति॑ । पु॒नात्ये॒व । ए॒वैनान्॑ ।

ए॒ना॒न् त्रि॒स्त्रिः॑ । त्रि॒स्त्रिः॑ स॒म् । त्रि॒स्त्रि॒रिति॑ त्रिः – त्रिः॑ । स॒म् मा॒र्षि॑ ।
 मा॒र्षि॑ त्र्या॒वृत् । त्र्या॒वृ॒द्धि॑ । त्र्या॒वृ॒दिति॑ त्रि – आ॒वृत् । हि य॒ज्ञः ।
 य॒ज्ञोऽथो॑ । अथो र॒क्ष॒साम् । अथो इत्यथो॑ । र॒क्ष॒साम॒प॒ह॒त्यै॑ ।
 अ॒प॒ह॒त्यै॑ द्वा॒दश॑ । अ॒प॒ह॒त्या इत्य॑प – ह॒त्यै॑ । द्वा॒दश॑ स॒म् ।
 स॒म् प॒द्य॒न्ते॑ । प॒द्य॒न्ते॑ द्वा॒दश॑ । द्वा॒दश॑ मा॒साः । 37 (50/61)

TS 6.3.7.3 - Kramam

मा॒साः स॒म् व॒त्स॒रः॑ । स॒म् व॒त्स॒रः॑ स॒म् व॒त्स॒रम् । स॒म् व॒त्स॒र इति॑
 स॒म् – व॒त्स॒रः॑ । स॒म् व॒त्स॒रमे॒व । स॒म् व॒त्स॒रमि॒ति स॒म् व॒त्स॒रम् ।
 ए॒व प्री॑णाति । प्री॒णा॒त्यथो॑ । अथो स॒म् व॒त्स॒रम् । अथो इत्यथो॑ ।
 स॒म् व॒त्स॒रमे॒व । स॒म् व॒त्स॒रमि॒ति स॒म् – व॒त्स॒रम् । ए॒वास्मै॑ ।
 अ॒स्मा उप॑ । उप॑ दधाति । द॒धा॒ति सु॒व॒र्ग॒स्य॑ । सु॒व॒र्ग॒स्य॑ लो॒क॒स्य॑ ।
 सु॒व॒र्ग॒स्येति॑ सु॒वः – ग॒स्य॑ । लो॒क॒स्य॑ स॒म॒ष्ट्यै॑ । स॒म॒ष्ट्यै॑ शि॒रः॑ ।
 स॒म॒ष्ट्या इति॑ स॒म् – अ॒ष्ट्यै॑ । शि॒रो वै॑ । वा ए॒तत् । ए॒तद् य॒ज्ञ॒स्य॑ ।
 य॒ज्ञ॒स्य॑ यत् । यदा॑घारः । आ॒घा॒रोऽग्निः॑ । आ॒घा॒र इत्या॑ – घा॒रः ।
 अ॒ग्निः सर्वाः॑ । सर्वा॑ दे॒वताः॑ । दे॒वता॑ यत् । यदा॑घारम् ।
 आ॒घा॒रमा॑घारयति । आ॒घा॒रमि॒त्या – घा॒रम् । आ॒घा॒रय॑ति शी॒र्ष॒तः॑ ।

आ॒घा॒र॒य॒ती॒त्या॑ – घा॒र॒य॒ति॑ । शी॒र्ष॒त॒ ए॒व॑ । ए॒व॑ य॒ज्ञ॒स्य॑ ।
य॒ज्ञ॒स्य॑ य॒ज॒मा॒नः॑ । य॒ज॒मा॒नः॑ सर्वाः॑ । सर्वा॑ दे॒वताः॑ । दे॒वता॑ अ॒व॑ ।
अ॒व॑ रु॒न्धे॑ । रु॒न्धे॑ शि॒रः॑ । शि॒रो॒ वै॑ । वा ए॒तत् । ए॒तद् य॒ज्ञ॒स्य॑ ।
य॒ज्ञ॒स्य॑ यत् । यदा॑घा॒रः॑ । आ॒घा॒र॒ आ॒त्मा॑ । आ॒घा॒र॒ इ॒त्या॑ – घा॒रः॑ ।
आ॒त्मा॑ प॒शुः॑ । प॒शु॒रा॒घा॒रम् । आ॒घा॒र॒मा॒घा॒र्य॑ । आ॒घा॒र॒मि॒त्या॑ – घा॒रम् ।
आ॒घा॒र्य॑ प॒शुम् । आ॒घा॒र्ये॒त्या॑ – घा॒र्य॑ । प॒शु॒ꣳ स॒म् । स॒म॒न॒क्ति॑ ।
अ॒न॒क्त्वा॒त्म॒न् । आ॒त्म॒न्ने॒व॑ । ए॒व॑ य॒ज्ञ॒स्य॑ ।
य॒ज्ञ॒स्य॑ शि॒रः॑ । 38 (50/62)

TS 6.3.7.4 - Kramam

शि॒रः॑ प्र॒ति॑ । प्र॒ति॑ द॒धा॒ति॑ । द॒धा॒ति॑ स॒म् । स॒म् ते॑ । ते॒ प्रा॒णः॑ ।
प्रा॒णो वा॒यु॒ना॑ । प्रा॒ण इ॒ति॑ प्र – अ॒नः॑ । वा॒यु॒ना॑ ग॒च्छ॒ता॒म् ।
ग॒च्छ॒ता॒मि॒ति॑ । इ॒त्या॒ह॑ । आ॒ह॒ वा॒यु॒दे॒व॒त्यः॑ । वा॒यु॒दे॒व॒त्यो॑ वै ।
वा॒यु॒दे॒व॒त्य इ॒ति॑ वा॒यु॑ – दे॒व॒त्यः॑ । वै प्रा॒णः॑ । प्रा॒णो वा॒यौ॑ ।
प्रा॒ण इ॒ति॑ प्र – अ॒नः॑ । वा॒या॒वे॒व॑ । ए॒वा॒स्य॑ । अ॒स्य॑ प्रा॒णम् । प्रा॒णम्
जु॒हो॒ति॑ । प्रा॒णमि॒ति॑ प्र – अ॒नम् । जु॒हो॒ति॑ स॒म् । स॒म् य॒ज्ञ॒त्रैः॑ ।
य॒ज्ञ॒त्रै॒रङ्गा॑नि । अ॒ङ्गा॑नि स॒म् । स॒म् य॒ज्ञ॒प॒तिः॑ । य॒ज्ञ॒प॒ति॒रा॒शि॒षा॑ ।

य॒ज्ञ॒प॒ति॒रि॒ति॒ य॒ज्ञ - प॒तिः । आ॒शि॒षे॒ति॒ । आ॒शि॒षे॒त्या - शि॒षा ॥
 इ॒त्याह॒ । आ॒ह य॒ज्ञ॒प॒ति॒म् । य॒ज्ञ॒प॒ति॒मे॒व । य॒ज्ञ॒प॒ति॒मि॒ति॒ य॒ज्ञ-प॒ति॒म् ।
 ए॒वा॒स्य॒ । अ॒स्या॒शि॒ष॒म् ॥ आ॒शि॒ष॒म् ग॒म॒य॒ति॒ ।
 आ॒शि॒ष॒मि॒त्या - शि॒ष॒म् ॥ ग॒म॒य॒ति॒ वि॒श्व॒रूपः॑ । वि॒श्व॒रूपो॑ वै ।
 वि॒श्व॒रूप॑ इ॒ति॒ वि॒श्व - रूपः॑ । वै त्वाष्ट्रः॑ । त्वाष्ट्र॑ उ॒परि॒ष्टात् ।
 उ॒परि॒ष्टात् प॒शुम् । प॒शु॒म॒भि॒ । अ॒भ्य॒व॒मी॒त् । अ॒म॒वी॒त् तस्मा॑त् ।
 तस्मा॑दु॒परि॒ष्टात् । उ॒परि॒ष्टात् प॒शोः॑ । प॒शोर् न॒ । ना॒व॒ । अ॒व॒ द्य॒न्ति॒ ।
 द्य॒न्ति॒ यत् । यदु॒परि॒ष्टात् । उ॒परि॒ष्टात् प॒शुम् । प॒शुञ् स॒म॒न॒क्ति॑ ।
 स॒म॒न॒क्ति॑ मे॒द्ध्य॒म् ॥ स॒म॒न॒क्ती॑ति॒ सम् - अ॒न॒क्ति॑ । मे॒द्ध्य॒मे॒व॒ ।
 ए॒वैन॑म् । 39 (50/60)

TS 6.3.7.5 - Kramam

ए॒न॒म् क॒रो॒ति॒ । क॒रो॒त्यृ॒त्वि॒जः॑ । ऋ॒त्वि॒जो॑ वृणी॒ते॒ ।
 वृणी॒ते॒ छ॒न्दा॒ञ्सि॑ । छ॒न्दा॒ञ्स्ये॒व॒ । ए॒व॒ वृणी॒ते॒ । वृणी॒ते॒ स॒प्त॒ ।
 स॒प्त॒ वृणी॒ते॒ । वृणी॒ते॒ स॒प्त॒ । स॒प्त॒ ग्रा॒म्याः॑ । ग्रा॒म्याः॑ प॒शवः॑ ।
 प॒शवः॑ स॒प्त॒ । स॒प्तार॒ण्याः॑ । आ॒र॒ण्याः॑ स॒प्त॒ । स॒प्त॒छ॒न्दा॒ञ्सि॑ ।
 छ॒न्दा॒ञ्स्यु॒भय॑स्य । उ॒भय॑स्या॒व॒रु॒द्ध्यै॑ । अ॒व॒रु॒द्ध्य॒ एका॑दश ।

अवरुद्ध्य॑ इत्यव॑-रुद्ध्यै॑ । एका॑दश प्रया॒जान् । प्रया॒जान् यज॑ति ।
 प्रया॒जानि॑ति प्र – या॒जान् । यज॑ति द॒श । द॒श वै । वै प॒शोः ।
 प॒शोः प्रा॒णाः । प्रा॒णा आ॒त्मा । प्रा॒णा इति॑ प्र – अ॒नाः ।
 आ॒त्मैका॑द॒शः । ए॒का॒द॒शो या॑वान् । या॑वा॒नेव॑ । ए॒व प॒शुः ।
 प॒शुस्त॑म् । तम् प्र । प्र यज॑ति । यज॑ति व॒पाम् । व॒पामे॑कः ।
 ए॒कः परि॑ । परि॑ श॒ये । श॒य आ॒त्मा । आ॒त्मैव॑ । ए॒वात्मा॑नम् ।
 आ॒त्मा॑नम् परि॑ । परि॑ श॒ये । श॒ये वज्रः॑ । वज्रो॑ वै । वै स्व॒धितिः॑ ।
 स्व॒धि॒तिर् वज्रः॑ । स्व॒धि॒तिरिति॑ स्व – धि॒तिः । वज्रो॑ यू॒पश॑क॒लः ।
 यू॒पश॑क॒लो घृ॒तम् । यू॒पश॑क॒ल इति॑ यू॒प – श॑क॒लः । घृ॒तम् खलु॑ ।
 खलु॑ वै ( ) । वै दे॒वाः । दे॒वा वज्र॑म् । वज्र॑म् कृ॒त्वा । कृ॒त्वा सोम॑म् ।
 सोम॑म॒घ्नन् । अ॒घ्नन् घृ॒तेन॑ । घृ॒तेना॑क्तौ । अ॒क्तौ प॒शुम् । प॒शुम्
 त्रा॒येथा॑म् । त्रा॒येथा॑मिति॑ । इत्या॑ह । आ॒ह वज्रे॑ण । वज्रे॑णैव ।
 ए॒वैन॑म् । ए॒नम् व॑शे । व॑शे कृ॒त्वा । कृ॒त्वा ऽऽ ल॑भते । आ ल॑भते ।
 ल॒भत॑ इति॑ ल॒भते ॥ 40 (68/73) (आ॒घार॑म् – प॒द्यन्ते॑ द्वा॒द॒शा –
 ऽऽत्म॑न्ने॒व य॒ज्ञस्य॑ – मे॒ध्यमे॑व – खलु॑ वा – अ॒ष्टाद॑श च) (A7)

TS 6.3.8.1 - Kramam

पर्य॑ग्नि॒ करो॑ति । पर्य॑ग्नीति॒ परि॑ – अ॒ग्नि॒ । करो॑ति॒ सर्व॑हु॒तम्॑ ।
 सर्व॑हु॒तमे॒व । सर्व॑हु॒तमि॑ति॒ सर्व॑ – हु॒तम्॑ । ए॒वैन॑म् । ए॒नम्॑ करो॑ति ।
 करो॑त्य॒स्कन्दा॑य । अ॒स्कन्दा॑या॒स्कन्न॑म् । अ॒स्कन्न॑ं हि । हि॒ तत् ।
 तद् यत् । यद्धु॑तस्य॒ । हु॒तस्य॒ स्कन्दि॑ति । स्कन्दि॑ति॒ त्रिः॑ ।
 त्रिः पर्य॑ग्नि॒ । पर्य॑ग्नि॒ करो॑ति । पर्य॑ग्नीति॒ परि॑ – अ॒ग्नि॒ । करो॑ति
 त्र्या॑वृत् । त्र्या॑वृद्धि॒ । त्र्या॑वृदि॒ति त्रि॑-आ॒वृत् । हि॒ यज्ञः॑ । य॒ज्ञोऽथो॑ ।
 अथो॑ रक्ष॑साम् । अथो॑ इत्यथो॑ । रक्ष॑साम॒पहत्यै॑ । अ॒पहत्यै॑
 ब्र॒ह्मवा॑दिनः । अ॒पहत्या॑ इत्य॒प – ह॒त्यै॑ । ब्र॒ह्मवा॑दिनो॒ वद॑न्ति ।
 ब्र॒ह्मवा॑दिन॒ इति॑ ब्र॒ह्म – वा॑दिनः । व॒दन्त्य॒न्वार॑भ्यः । अ॒न्वार॑भ्यः
 प॒शू(३)ः । अ॒न्वार॑भ्य॒ इत्य॑नु-आ॒रभ्यः॑ । प॒शू(३)र्न॑ । ना॒न्वार॑भ्या(३)ः ।
 अ॒न्वार॑भ्या(३) इति॑ । अ॒न्वार॑भ्या(३) इत्य॑नु – आ॒रभ्या॑(३)ः । इति॑
 मृ॒त्यवे॑ । मृ॒त्यवे॑ वै । वा ए॒षः । ए॒ष नी॑यते । नी॒यते॑ यत् । यत् प॒शुः ।
 प॒शुस्त॑म् । तम् य॑त् । यद॒न्वार॑भेत । अ॒न्वार॑भेत प्र॒मायु॑कः ।
 अ॒न्वार॑भेतेत्य॑नु – आ॒रभेत॑ । प्र॒मायु॑को॒ यज॑मानः ।

प्र॒मा॒यु॒क इति॑ प्र – मा॒यु॒कः । यज॑मानः स्यात् । स्या॒दथो॑ । अथो॒
खलु॑ । अथो॒ इत्यथो॑ । खल्वा॒हुः । आ॒हुः सु॒वर्गा॒य । सु॒वर्गा॒य वै ।
सु॒वर्गा॒येति॑ सु॒वः – गा॒य । वा ए॒षः । ए॒ष लो॒काय॑ । लो॒काय॑ नीयते ।
नी॒यते॒ यत् । यत् प॒शुः । 41 (50/63)

TS 6.3.8.2 - Kramam

प॒शुरि॑ति । इति॑ यत् । यन् न । नान्वा॒रभे॑त । अ॒न्वा॒रभे॑त सु॒वर्गा॒त् ।
अ॒न्वा॒रभे॑तेत्यनु – आ॒रभे॑त । सु॒वर्गा॒ल्लो॒कात् । सु॒वर्गा॒दि॒ति
सु॒वः – गा॒त् । लो॒काद् यज॑मानः । यज॑मानो हीयेत । ही॒येत
व॒पाश्र॑पणीभ्याम् । व॒पाश्र॑पणीभ्यामन्वा॒रभे॑त । व॒पाश्र॑पणीभ्यामि॒ति
व॒पा – श्र॑पणीभ्याम् । अ॒न्वा॒रभे॑त तत् । अ॒न्वा॒रभे॑त
इत्यनु – आ॒रभे॑त । तन् न । ने॒व । इ॒वा॒न्वा॒रब्ध॑म् । अ॒न्वा॒रब्ध॑म् न ।
अ॒न्वा॒रब्ध॑मित्यनु – आ॒रब्ध॑म् । ने॒व । इ॒वा॒नन्वा॒रब्ध॑म् ।
अ॒नन्वा॒रब्ध॑मुप । अ॒नन्वा॒रब्ध॑मित्यननु – आ॒रब्ध॑म् । उप॒ प्र । प्रे॒ष्य ।
इ॒ष्य हो॒तः । हो॒तर् ह॒व्या । ह॒व्या दे॒वेभ्यः॑ । दे॒वेभ्य॑ इति॑ । इत्या॑ह ।
आ॒हे॒षि॒तम् । इ॒षि॒त॑ हि । हि क॒र्म । क॒र्म क्रि॒यते॑ । क्रि॒यते॑ रे॒वतीः॑ ।
रे॒वती॑र् य॒ज्ञप॑तिम् । य॒ज्ञप॑तिम् प्रि॒य॒धा । य॒ज्ञप॑तिमि॒ति य॒ज्ञ – प॑तिम् ।

प्रि॒य॒धा ऽ॒ वि॒शत॑ । प्रि॒य॒धेति॑ प्रि॒य – धा॑ । आ॒ वि॒शत॑ । वि॒श॒तेति॑ ।
इ॒त्याह॑ । आ॒ह य॒था॒य॒जुः । य॒था॒य॒जु॒रेव॑ । य॒था॒य॒जु॒रिति॑ य॒था–य॒जुः ।
ए॒वैतत् । ए॒तद॒ग्नि॒ना । अ॒ग्नि॒ना पु॒रस्ता॑त् । पु॒रस्ता॑देति॑ ।
ए॒ति र॒क्ष॒साम् । र॒क्ष॒साम॒पह॑त्यै । अ॒पह॑त्यै पृ॒थि॒व्याः । अ॒पह॑त्या
इ॒त्यप॑ – ह॒त्यै । पृ॒थि॒व्याः स॒म्पृ॒चः । स॒म्पृ॒चः पा॒हि । स॒म्पृ॒च इति॑
स॒म् – पृ॒चः । पा॒हीति॑ । इति॑ ब॒र्हिः । ब॒र्हि॒रुप॑ । 42 (50/61)

TS 6.3.8.3 - Kramam

उपा॑स्यति । अ॒स्य॒त्य॒स्क॒न्दाय॑ । अ॒स्क॒न्दा॒यास्क॒न्नम् । अ॒स्क॒न्नं॒ हि ।
हि॑ तत् । तद् यत् । यद् ब॒र्हि॒षि । ब॒र्हि॒षि॒ स्क॒न्दति॑ ।
स्क॒न्द॒त्यथो॑ । अथो॑ ब॒र्हि॒षद॑म् । अथो॑ इ॒त्यथो॑ । ब॒र्हि॒षद॑मे॒व ।
ब॒र्हि॒षद॑मि॒ति ब॒र्हि॒ - स॒दम् । ए॒वैन॑म् । ए॒नम् क॒रोति॑ । क॒रोति॑
प॒राङ् । प॒रा॒डा । आ॒ वर्त॑ते । वर्त॑तेऽ॒ध्व॒र्युः । अ॒ध्व॒र्युः प॒शोः ।
प॒शोः स॒म्(२)ज॒प्यमा॑नात् । स॒म्(२)ज॒प्यमा॑नात् प॒शुभ्यः॑ ।
स॒म्(२)ज॒प्यमा॑ना॒दिति॑ स॒म् - ज॒प्यमा॑नात् । प॒शुभ्य॑ ए॒व । प॒शुभ्य॑
इति॑ प॒शु - भ्यः॑ । ए॒व तत् । तन् नि॑ । नि॒ हु॒ते । हु॒त आ॒त्मनः॑ ।
आ॒त्मनो॑ऽना॒व्र॒स्काय॑ । अ॒ना॒व्र॒स्काय॑ गच्छति॑ ।

अना॑व्र॒स्का॒येत्य॑ना – व्र॒स्का॒य । गच्छ॑ति श्रि॒यम् । श्रि॒यम् प्र ।
 प्र प॒शून् । प॒शूना॑प्नोति । आ॒प्नोति॑ यः । य ए॒वम् । ए॒वम् वै॑द ।
 वेद॑ प॒श्चाल्लो॑का । प॒श्चाल्लो॑का वै । प॒श्चाल्लो॑केति॑ प॒श्चात्-लो॑का ।
 वा ए॒षा । ए॒षा प्रा॑ची । प्रा॒च्युदानी॑यते । उ॒दानी॑यते यत् । उ॒दानी॑यत
 इत्यु॑त् – आनी॑यते । यत् प॒त्नी । प॒त्नी नमः॑ । नम॑स्ते । त आ॒ता॒न ।
 आ॒ता॒नेति॑ । आ॒ता॒नेत्या॑ – ता॒न । इत्या॑ह । आ॒हादि॑त्यस्य ।
 आ॒दि॒त्यस्य॑ वै । वै र॒श्मयः॑ ( ) । र॒श्मय॑ आ॒ता॒नाः । 43 (50/58)

TS 6.3.8.4 - Kramam

आ॒ता॒नास्ते॑भ्यः । आ॒ता॒ना इत्या॑ – ता॒नाः । ते॑भ्य ए॒व । ए॒व नमः॑ ।
 नम॑स्करोति । क॒रोत्य॑नर्वा । अ॒नर्वा प्र । प्रेहि॑ । इ॒हीति॑ । इत्या॑ह ।
 आ॒ह भ्रा॑तृव्यः । भ्रा॑तृव्यो वै । वा अ॒र्वा । अ॒र्वा भ्रा॑तृव्यापनु॒त्यै ।
 भ्रा॑तृव्यापनु॒त्यै घृ॑तस्य । भ्रा॑तृव्यापनु॒त्या इति॑ भ्रा॑तृव्य – अ॒पनु॒त्यै ।
 घृ॑तस्य कु॒ल्याम् । कु॒ल्याम॑नु । अनु॑ सह । सह॑ प्र॒जया॑ ।
 प्र॒जया॑ सह । प्र॒जयेति॑ प्र – जया॑ । सह॑ रा॒यः । रा॒यस्पोषे॑ण ।
 पोषे॑णेति॑ । इत्या॑ह । आ॒हाशि॑षम् । आ॒शिष॑मेव ।
 आ॒शिष॑मित्या॑ – शि॒षम् । ए॒वैता॑म् । ए॒ता॒मा । आ शा॑स्ते ।

शा॒स्त॒ आपः॑ । आपो॑ दे॒वीः । दे॒वीः शु॒द्धा॒युवः॑ । शु॒द्धा॒युव॑ इति॑ ।

शु॒द्धा॒युव॑ इति॑ शु॒द्ध - यु॒वः । इत्या॑ह । आ॒ह य॒था॒य॒जुः ।

य॒था॒य॒जु॒रेव॑ । य॒था॒य॒जु॒रिति॑ य॒था - य॒जुः । ए॒वैतत् ।

ए॒तदि॒त्येतत् ॥ 44 (37/43)

(लो॒काय॑ नी॒यते॑ यद् - ब॒र्ही - र॒श्मयः॑ - स॒प्तत्रिं॑शच्च) (A8)

TS 6.3.9.1 - Kramam

प॒शोर् वै । वा आ॒लब्ध॑स्य । आ॒लब्ध॑स्य प्रा॒णान् ।

आ॒लब्ध॑स्येत्या - ल॒ब्ध॑स्य । प्रा॒णान्छु॑क् । प्रा॒णनि॑ति प्र - अ॒नान् ।

शु॒गृच्छ॑ति । ऋ॒च्छ॑ति वाक् । वाक् ते॑ । त आ । आ प्या॑यताम् ।

प्या॑यताम् प्रा॒णः । प्रा॒णस्ते॑ । प्रा॒ण इति॑ प्र - अ॒नः । त आ ।

आ प्या॑यताम् । प्या॑यतामिति॑ । इत्या॑ह । आ॒ह प्रा॒णेभ्यः॑ । प्रा॒णेभ्य॑

ए॒व । प्रा॒णेभ्य॑ इति॑ प्र - अ॒नेभ्यः॑ । ए॒वास्य॑ । अ॒स्य शु॒चम् । शु॒चं

श॒मय॑ति । श॒मय॑ति सा । सा प्रा॒णेभ्यः॑ । प्रा॒णेभ्योऽधि॑ । प्रा॒णेभ्य॑ इति॑

प्र - अ॒नेभ्यः॑ । अधि॑ पृ॒थि॒वीम् । पृ॒थि॒वीं शु॒क् । शु॒क् प्र ।

प्र वि॑शति । वि॑शति श॒म् । श॒महो॑भ्याम् । अ॒हो॑भ्यामिति॑ ।

अ॒हो॑भ्यामित्य॑हः - भ्या॒म् । इति॑ नि । नि न॑यति ।

न॒य॒त्य॒हो॒रा॒त्रा॒भ्याम् । अ॒हो॒रा॒त्रा॒भ्या॒मे॒व ।
 अ॒हो॒रा॒त्रा॒भ्या॒मि॒त्य॒हः – रा॒त्रा॒भ्याम् । ए॒व पृ॒थि॒व्यै । पृ॒थि॒व्यै शु॒चम् ।
 शु॒चं श॒म॒य॒ति । श॒म॒य॒त्योष॑धे । ओष॑धे त्रा॒य॒स्व । त्रा॒य॒स्वै॒नम् ।
 ए॒नं स्व॑धि॒ते । स्व॑धि॒ते मा । स्व॑धि॒त इति॑ स्व – धि॒ते । मै॒नम् ।
 ए॒नं हि॒ंसीः । हि॒ंसी॒रिति॑ । इ॒त्या॒ह । आ॒ह वज्रः॑ । वज्रो॑ वै ।
 वै स्व॑धि॒तिः । स्व॑धि॒तिः शान्त्यै॑ ।

स्व॑धि॒तिरिति॑ स्व – धि॒तिः । 45 (50/59)

TS 6.3.9.2 - Kramam

शान्त्यै॑ पा॒र्श्वतः॑ । पा॒र्श्वत॑ आ । आ॒च्छ॒यति॑ । छ॒यति॑ म॒द्ध्य॒तः ।
 म॒द्ध्य॒तो हि । हि म॒नुष्याः॑ । म॒नुष्या॑ आ॒च्छ॒यन्ति॑ । आ॒च्छ॒यन्ति॑
 ति॒रश्ची॑नम् । आ॒च्छ॒यन्ती॒त्या – छ॒यन्ति॑ । ति॒रश्ची॑न॒मा । आ॒च्छ॒यति॑ ।
 छ॒य॒त्यनू॑ची॒नम् । अनू॑ची॒नं हि । हि म॒नुष्याः॑ । म॒नुष्या॑
 आ॒च्छ॒यन्ति॑ । आ॒च्छ॒यन्ति॑ व्या॒वृत्त्यै॑ । आ॒च्छ॒यन्ती॒त्या – छ॒यन्ति॑ ।
 व्या॒वृत्त्यै॑ र॒क्ष॒साम् । व्या॒वृत्त्या॑ इति॑ वि – आ॒वृत्त्यै॑ । र॒क्ष॒साम् भा॒गः ।
 भा॒गोऽसि॑ । अ॒सीति॑ । इति॑ स्थ॒वि॒मतः॑ । स्थ॒वि॒मतो॑ ब॒र्हिः ।
 ब॒र्हि॒रक्त्वा॑ । अ॒क्त्वाऽप॑ । अ॒पा॒स्यति॑ । अ॒स्य॒त्य॒स्ना । अ॒स्नै॒व ।

ए॒व र॒क्षा॑ऽसि । र॒क्षा॑ऽसि नि॒रव॑दयते । नि॒रव॑दयत इ॒दम् । नि॒रव॑दयत
 इति॑ निः – अ॒वद॑यते । इ॒दम॑हम् । अ॒हऽर॒क्षः । र॒क्षोऽध॑मम् ।
 अ॒धम॑म् तमः । तमो॑ नयामि । न॒यामि॑ यः । योऽस्मा॑न् । अ॒स्मान्
 द्वेष्टि॑ । द्वेष्टि॑ यम् । यम् च॑ । च॒ व॒यम् । व॒यम् द्वि॑ष्मः । द्वि॒ष्म इति॑ ।
 इत्या॑ह । आ॒ह द्वौ । द्वौ वा॑व । वा॒व पु॒रुषौ॑ । पु॒रुषौ॑ यम् । यम् च॑ ।
 चै॒व । ए॒व द्वेष्टि॑ । 46 (50/54)

TS 6.3.9.3 - Kramam

द्वेष्टि॑ यः । यश्च॑ । चै॒नम् । ए॒नम् द्वेष्टि॑ । द्वेष्टि॑ तौ । तावु॑भौ ।
 उ॒भाव॑धमम् । अ॒धम॑म् तमः । तमो॑ नयति । न॒यती॑षे । इ॒षे त्वा॑ ।
 त्वेति॑ । इति॑ व॒पाम् । व॒पामु॑त् । उ॒त् खि॑दति । खि॒दती॑च्छते॑ ।
 इ॒च्छत॑ इव । इ॒व हि॑ । ह्ये॒षः । ए॒ष यः । यो य॑जते । य॒जते॑ यत् ।
 यदु॑पतृ॒न्धात् । उ॒पतृ॒न्धाद् रु॒द्रः । उ॒पतृ॒न्धादित्यु॑प – तृ॒न्धात् ।
 रु॒द्रोऽस्य॑ । अ॒स्य प॒शून् । प॒शून् घा॑तुकः । घा॒तुकः॑ स्यात् ।
 स्याद् यत् । यन् न॑ । नो॒पतृ॒न्धात् । उ॒पतृ॒न्धादय॑ता ।
 उ॒पतृ॒न्धादित्यु॑प – तृ॒न्धात् । अ॒यता॑ स्यात् । स्याद॑न्यया॑ ।
 अ॒न्ययो॑पतृ॒णत्ति॑ । उ॒पतृ॒णत्य॑न्यया॑ । उ॒पतृ॒णत्तीत्यु॑प – तृ॒णत्ति॑ ।

अ॒न्यया॒ न । न धृ॒त्यै॑ । धृ॒त्यै॑ घृ॒तेन॑ । घृ॒तेन॑ द्या॒वापृ॑थि॒वी ।
द्या॒वापृ॑थि॒वी प्र । द्या॒वापृ॑थि॒वी इति॑ द्या॒वा – पृ॒थि॒वी । प्रो॒र्ण्वा॒थाम् ।
ऊ॒र्ण्वा॒थामि॑ति । इत्या॒ह । आ॒ह द्या॒वापृ॑थि॒वी । द्या॒वापृ॑थि॒वी ए॒व ।
द्या॒वापृ॑थि॒वी इति॑ द्या॒वा – पृ॒थि॒वी । ए॒व र॒स्मेन॑ । र॒स्मेना॑नक्ति ।
अ॒न॒क्त्य॑च्छि॒न्नः । अ॒च्छि॒न्नो रा॒यः । 47 (50/55)

TS 6.3.9.4 - Kramam

रा॒यः सु॒वीरः॑ । सु॒वीर॑ इति॑ । सु॒वीर॑ इति॑ सु – वी॒रः । इत्या॒ह ।
आ॒ह य॒थाय॑जुः । य॒थाय॑जु॒रेव॑ । य॒थाय॑जुरि॒ति य॒था-य॑जुः । ए॒वैत॑त् ।
ए॒तत् कू॒रम् । कू॒रमि॑व । इ॒व वै । वा ए॒तत् । ए॒तत् क॑रोति ।
क॑रोति॒ यत् । यद् व॒पाम् । व॒पामु॑त्खि॒दति॑ । उ॒त्खि॒दत्यु॑रु ।
उ॒त्खि॒दतीत्यु॑त् – खि॒दति॑ । उ॒र्वन्त॑रि॒क्षम् । अ॒न्तरि॑क्ष॒मनु॑ । अ॒न्वि॒हि ।
इ॒हीति॑ । इत्या॒ह । आ॒ह शान्त्यै॑ । शान्त्यै॑ प्र । प्र वै । वा ए॒षः ।
ए॒षोऽस्मा॑त् । अ॒स्मा॒ल्लो॒कात् । लो॒काच् च्य॑वते । च्य॒वते॑ यः ।
यः प॒शुम् । प॒शुम् मृ॒त्यवे॑ । मृ॒त्यवे॑ नी॒यमा॑नम् । नी॒यमा॑नम॒न्वा॒रभ॑ते ।
अ॒न्वा॒रभ॑ते व॒पाश्र॑पणी । अ॒न्वा॒रभ॑त इत्य॒नु – आ॒रभ॑ते ।

व॒पा॒श्र॒प॒णी॒ पु॒नः॑ । व॒पा॒श्र॒प॒णी॒ इति॑ व॒पा – श्र॒प॒णी॒ । पु॒न॒र॒न्वा॒र॒भ॒ते॑ ।
 अ॒न्वा॒र॒भ॒ते॒ऽस्मि॒न् । अ॒न्वा॒र॒भ॒त॒ इत्य॑नु – आ॒र॒भ॒ते॑ । अ॒स्मि॒न्ने॒व ।
 ए॒व लो॒के॑ । लो॒के॑ प्र॒ति॑ । प्र॒ति॑ ति॒ष्ठ॒ति॑ । ति॒ष्ठ॒त्य॒ग्नि॒ना॑ ॥ अ॒ग्नि॒ना॑
 पु॒र॒स्ता॒त् ॥ पु॒र॒स्ता॒दे॒ति॑ । ए॒ति॒ रक्ष॑साम् । रक्ष॑साम॒प॒ह॒त्यै॑ । अ॒प॒ह॒त्या॑
 अथो॑ ॥ अ॒प॒ह॒त्या॑ इत्य॑प – ह॒त्यै॑ । अथो॑ दे॒वताः॑ ॥ अथो॑ इत्य॑थो॑ ।
 दे॒वता॑ ए॒व । ए॒व ह॒व्ये॒न॑ । ह॒व्ये॒ना॒नु॑ । 48 (50/58)

TS 6.3.9.5 - Kramam

अ॒न्वे॒ति॑ । ए॒ति॒ न॑ । ना॒न्त॒म॒म् । अ॒न्त॒म॒म॒ङ्गा॒र॒म् । अ॒ङ्गा॒र॒म॒ति॑ । अ॒ति॑
 ह॒रे॒त् । ह॒रे॒द् यत् । यद॑न्त॒म॒म् । अ॒न्त॒म॒म॒ङ्गा॒र॒म् । अ॒ङ्गा॒र॒म॒ति॒ह॒रे॒त् ॥
 अ॒ति॒ह॒रे॒द् दे॒वताः॑ ॥ अ॒ति॒ह॒रे॒दि॒त्य॒ति॑ – ह॒रे॒त् । दे॒वता॑ अ॒ति॑ ।
 अ॒ति॑ म॒न्ये॒त॑ । म॒न्ये॒त॑ वा॒यो॑ । वा॒यो॑ वि॒ । वा॒यो॑ इति॑ वा॒यो॑ । वी॒हि॑ ।
 इ॒हि॒ स्तो॒का॒ना॒म् ॥ स्तो॒का॒ना॒मि॒ति॑ । इ॒त्या॒ह॑ । आ॒ह॒ तस्मा॑त् ।
 तस्मा॑द् वि॒भ॒क्ताः॑ । वि॒भ॒क्ताः॑ स्तो॒काः॑ । वि॒भ॒क्ता॑ इति॑ वि – भ॒क्ताः॑ ।
 स्तो॒का॑ अ॒व॑ । अ॒व॑ प॒द्य॒न्ते॑ ॥ प॒द्य॒न्ते॒ऽग्र॑म् । अ॒ग्र॑म् वै॑ । वा ए॒तत् ।
 ए॒तत् प॒शू॒ना॒म् । प॒शू॒ना॒म् य॑त् । यद् व॒पा॑ । व॒पा॒ऽग्र॑म् ।
 अ॒ग्र॒मो॒ष॒धी॒ना॒म् । ओ॒ष॒धी॒ना॒म् ब॒र्हिः॑ । ब॒र्हि॒र॒ग्रे॑ण । अ॒ग्रे॑णै॒व ।

ए॒वाग्र॑म् । अ॒ग्र॒ꣳ॒ सम् । स॒म॒र्द्ध॑यति । अ॒र्द्ध॑यत्यथो॑ । अथो॑ ओष॑धीषु ।
 अथो॑ इत्यथो॑ । ओष॑धीष्वे॒व । ए॒व प॒शून् । प॒शून् प्र॑ति ।
 प्र॑ति ष्ठा॒पय॑ति । स्था॒पय॑ति स्वा॒हाकृ॑तीभ्यः । स्वा॒हाकृ॑तीभ्यः प्र ।
 स्वा॒हाकृ॑तीभ्य इति॑ स्वा॒हाकृ॑ति – भ्यः । प्रे॒ष्य । इ॒ष्येति॑ ।
 इत्या॑ह ( ) । आ॒ह य॒ज्ञस्य॑ । 49 (50/55)

TS 6.3.9.6 - Kramam

य॒ज्ञस्य॑ स॒मिष्ट्यै॑ । स॒मिष्ट्यै॑ प्रा॒णापा॑नौ । स॒मिष्ट्या॑ इति॑
 स॒म् – इ॒ष्ट्यै॑ । प्रा॒णापा॑नौ वै । प्रा॒णापा॑नाविति॑ प्रा॒ण – अ॒पानौ॑ ।
 वा ए॒तौ । ए॒तौ प॒शूना॑म् । प॒शूना॑म् यत् । यत् पृ॒षदा॑ज्यम् ।
 पृ॒षदा॑ज्यमा॒त्मा । पृ॒षदा॑ज्यमि॒ति पृ॒षत् – आ॒ज्यम् । आ॒त्मा व॒पा ।
 व॒पा पृ॒षदा॑ज्यम् । पृ॒षदा॑ज्यम॒भिघा॑र्य । पृ॒षदा॑ज्यमि॒ति
 पृ॒षत् – आ॒ज्यम् । अ॒भिघा॑र्य व॒पाम् । अ॒भिघा॑र्येत्य॒भि – घा॑र्य ।
 व॒पाम॑भि । अ॒भि घा॑रयति । घा॒रय॑त्या॒त्मन् । आ॒त्मन्ने॒व ।
 ए॒व प॒शूना॑म् । प॒शूना॑म् प्रा॒णापा॑नौ । प्रा॒णापा॑नौ द॒धाति॑ ।
 प्रा॒णापा॑नाविति॑ प्रा॒ण-अ॒पानौ॑ । द॒धाति॑ स्वा॒हा । स्वा॒होर्द्ध्व॑न॒भस॑म् ।
 ऊ॒र्द्ध्व॑न॒भस॑म् मा॒रुत॑म् । ऊ॒र्द्ध्व॑न॒भस॑मित्यूर्द्ध्व॑ – न॒भस॑म् ।

म॒रु॒तम् ग॒च्छ॒तम् । ग॒च्छ॒तमि॒ति । इ॒त्याह॑ । आ॒हो॒र्द्ध॒व॒न॒भाः ।
 ऊ॒र्द्ध॒व॒न॒भा ह॑ । ऊ॒र्द्ध॒व॒न॒भा इ॒त्यूर्द्ध॒व - न॒भाः । ह॒ स्म । स्म॒ वै ।
 वै मा॒रु॒तः । मा॒रु॒तो दे॒वाना॑म् । दे॒वाना॑म् व॒पाश्र॒पणी॑ ।
 व॒पाश्र॒पणी॑ प्र॒ । व॒पाश्र॒पणी॑ इति॑ व॒पा - श्र॒पणी॑ । प्र॒ हर॑ति ।
 हर॑ति ते॒न । ते॒नै॒व । ए॒वैनै॑ । ए॒ने प्र॒ । ए॒ने इ॒त्ये॒ने । प्र॒ हर॑ति ।
 हर॑ति वि॒षू॒ची । वि॒षू॒ची प्र॒ । वि॒षू॒ची इति॑ वि॒षू॒ची । प्र॒ हर॑ति ।
 हर॑ति तस्मा॑त् । तस्मा॑द् वि॒ष्वञ्चौ॑ । वि॒ष्वञ्चौ॑ प्रा॒णापा॑नौ ।
 प्रा॒णापा॑नावि॒ति प्रा॒ण - अ॒पा॒नौ ॥ 50 (46/57)

(स्व॒धि॒ति - श्रै॒वा - च्छि॒न्नो - ह॒व्ये॒ने - ष्ये॒त्याह॑ -

षट्च॒त्वारि॑ञ्च) (A9)

TS 6.3.10.1 - Kramam

प॒शु॒मा॒ल॒भ्य॑ । आ॒ल॒भ्य॑ पु॒रो॒डा॒शम्॑ । आ॒ल॒भ्ये॒त्या - ल॒भ्य॑ ।
 पु॒रो॒डा॒शम्॑ निः । निर् व॒पति॑ । व॒पति॑ स॒मे॒धम् । स॒मे॒धमे॒व ।
 स॒मे॒धमि॒ति स॒ - मे॒धम् । ए॒वैन॑म् । ए॒न॒मा । आ ल॑भ॒ते । ल॒भ॒ते
 व॒पया॑ । व॒पया॑ प्र॒चर्य॑ । प्र॒चर्य॑ पु॒रो॒डा॒शे॒न । प्र॒चर्ये॑ति प्र॒ - चर्य॑ ।
 पु॒रो॒डा॒शे॒न प्र॒ । प्र॒ चर॑ति । च॒र॒त्यूर्क॑ । ऊ॒र्ग॒ वै । वै पु॒रो॒डा॒शः॑ ।

पु॒रो॒डा॒श॒ ऊ॒र्ज॑म् । ऊ॒र्ज॑मे॒व । ए॒व प॒शू॒नाम् । प॒शू॒नाम् म॒द्ध्य॑तः ।
म॒द्ध्य॑तो द॒धाति॑ । द॒धा॒त्यथो॑ । अथो॑ प॒शोः॑ । अथो॑ इ॒त्यथो॑ ।
प॒शो॒रे॒व । ए॒व छि॒द्रम् । छि॒द्रम॑पि । अ॒पि द॒धाति॑ ।
द॒धाति॑ पृ॒षदा॒ज्यस्य॑ । पृ॒षदा॒ज्यस्यो॑प॒हत्य॑ । पृ॒षदा॒ज्यस्ये॑ति
पृ॒षत् – आ॒ज्यस्य॑ । उ॒प॒हत्य॑ त्रिः । उ॒प॒हत्ये॑त्युप – ह॒त्य ।
त्रिः पृ॒च्छति॑ । पृ॒च्छति॑ शृ॒तम् । शृ॒तञ् ह॒वी(३)ः॑ । ह॒वी(३)ः॑ श॒मितः॑ ।
श॒मित॑रिति॑ । इति॑ त्रि॒षत्याः॑ । त्रि॒षत्या॒ हि । त्रि॒षत्या॒ इति॑ त्रि॒सत्याः॑ ।
हि दे॒वाः । दे॒वा यः॑ । योऽशृ॑तम् । अशृ॑तञ् शृ॒तम् । शृ॒तमा॑ह ।
आ॒ह सः॑ । स ए॒नसा॑ । ए॒नसा॑ प्रा॒णापा॒नौ । प्रा॒णापा॒नौ वै ।
प्रा॒णापा॒नावि॑ति प्रा॒ण – अ॒पा॒नौ । वा ए॒तौ । ए॒तौ प॒शू॒नाम् ।
प॒शू॒नाम् य॑त् । 51 (50/58)

TS 6.3.10.2 - Kramam

यत् पृ॒षदा॒ज्यम् । पृ॒षदा॒ज्यम् प॒शोः॑ । पृ॒षदा॒ज्यमि॑ति
पृ॒षत् – आ॒ज्यम् । प॒शोः॑ ख॒लु । ख॒लु वै । वा आ॒ल॒ब्धस्य॑ ।
आ॒ल॒ब्धस्य॑ हृ॒दय॑म् । आ॒ल॒ब्धस्ये॑त्या – ल॒ब्धस्य॑ । हृ॒दय॑मा॒त्मा ।

आ॒त्माऽभि॑ । अ॒भि॒ सम् । स॒मेति॑ । ए॒ति॒ यत् । यत् पृ॒षदा॒ज्येन॑ ।
 पृ॒षदा॒ज्येन॑ हृ॒दय॑म् । पृ॒षदा॒ज्येनेति॑ पृ॒षत् - आ॒ज्येन॑ ।
 हृ॒दय॑म॒भिघा॑रयति । अ॒भिघा॑रय॒त्यात्म॑न् ।
 अ॒भिघा॑रय॒तीत्य॑भि - घा॒रय॑ति । आ॒त्मन्ने॒व । ए॒व प॑शूनाम् । प॒शूना॑म्
 प्रा॒णापा॑नौ । प्रा॒णापा॑नौ द॒धाति॑ । प्रा॒णापा॑नावि॒ति प्रा॑ण-अ॒पानौ॑ ।
 द॒धाति॑ प॒शुना॑ । प॒शुना॑ वै । वै दे॒वाः । दे॒वाः सु॒वर्ग॑म् । सु॒वर्ग॑म्
 लो॒कम् । सु॒वर्ग॑मि॒ति सु॒वः - ग॑म् । लो॒कमा॑यन् । आ॒यन् ते॑ ।
 तेऽम॑न्यन्त । अ॒मन्य॑न्त म॒नुष्याः॑ । म॒नुष्या॑ नः । नोऽन्वा॑भविष्यन्ति ।
 अ॒न्वाभ॑विष्यन्तीति । अ॒न्वाभ॑विष्यन्तीत्यनु - आ॒भवि॑ष्यन्ति ।
 इति॑ तस्य । तस्य॑ शि॒रः । शि॒रश्छि॑त्वा । छि॒त्वामे॑धम् । मे॒धम् प्र॑ ।
 प्रा॒क्षार॑यन् । अ॒क्षार॑यन्थ् सः । स प्र॒क्षः । प्र॒क्षोऽभ॑वत् । अ॒भ॒वत्
 तत् । तत् प्र॒क्षस्य॑ । प्र॒क्षस्य॑ प्र॒क्षत्व॑म् । प्र॒क्षत्व॑म् यत् । प्र॒क्षत्व॑मि॒ति
 प्र॒क्ष - त्व॑म् । यत् प्ल॒क्षशा॑खा । प्ल॒क्षशा॑खोत्तर॒बर्हिः॑ ।
 प्ल॒क्षशा॑खेति॑ प्ल॒क्ष - शा॑खा । उत्तर॒बर्हि॑र् भवति ।

उत्तर॒बर्॒हिरित्यु॑त्तर – बर्॒हिः । भव॑ति॒ समे॑धस्य । समे॑धस्यै॒व ।

समे॑धस्येति॒ स – मे॑धस्य । ए॒व प॒शोः । 52 (50/61)

TS 6.3.10.3 - Kramam

प॒शो॒रव॑ । अ॒व द्य॑ति । द्य॑ति प॒शुम् । प॒शुम् वै॑ । वै ह्रि॒यमा॑णम् ।

ह्रि॒यमा॑ण॒ रक्षा॑सि । रक्षा॑स्य॒नु । अ॒नु स॑चन्ते । स॒चन्ते॑ऽन्तरा॒ ।

अ॒न्तरा॑ यू॒पम् । यू॒पम् च॑ । चा॒हव॑नीयम् । आ॒हव॑नीयम् च॑ ।

आ॒हव॑नीय॒मित्या॑ – ह॒वनी॑यम् । च॒ हर॑ति । हर॑ति रक्ष॒साम् ।

रक्ष॑साम॒पह॑त्यै । अ॒पह॑त्यै प॒शोः । अ॒पह॑त्या इत्य॒प – ह॑त्यै ।

प॒शोर् वै॑ । वा आ॒लब्ध॑स्य । आ॒लब्ध॑स्य म॒नः ।

आ॒लब्ध॑स्ये॒त्या – ल॒ब्धस्य॑ । म॒नोऽप॑ । अ॒प क्रा॑मति ।

क्रा॑मति म॒नोता॑यै । म॒नोता॑यै ह॒विषः॑ । ह॒विषो॑ऽव॒दीय॑मानस्य ।

अ॒वदी॑य॒मान॑स्या॒नु । अ॒वदी॑य॒मान॑स्ये॒त्यव॑-दी॒यमा॑नस्य । अ॒नु ब्रू॑हि ।

ब्रू॑हीति । इ॒त्याह॑ । आ॒ह म॒नः । म॒न ए॒व । ए॒वास्य॑ । अ॒स्याव॑ ।

अ॒व रु॑न्धे । रु॒न्ध ए॒काद॑श । ए॒काद॑शा॒वदा॑नानि । अ॒वदा॑नान्य॒व ।

अ॒वदा॑ना॒नीत्य॑व – दा॒नानि॑ । अ॒व द्य॑ति । द्य॑ति द॒श । द॒श वै॑ ।

वै प॒शोः । प॒शोः प्रा॒णाः । प्रा॒णा आ॒त्मा । प्रा॒णा इति॑ प्र – अ॒नाः ।

आ॒त्मै॒काद॑शः । ए॒काद॑शो या॒वान् । या॒वाने॒व । ए॒व प॒शुः ।

प॒शुस्त॑स्य । तस्या॒व । अ॒व द्य॑ति । 53 (50/56)

TS 6.3.10.4 - Kramam

द्य॑ति हृद॒यस्य॑ । हृद॒यस्या॒ग्रे ॥ अ॒ग्रेऽव॑ । अ॒व द्य॑ति । द्य॒त्यथ॑ ।

अथ॑ जि॒ह्वायाः॑ । जि॒ह्वाया॑ अथ॑ । अथ॑ वक्ष॒सः । वक्ष॒सो यत् ।

यद् वै । वै हृद॒येन॑ । हृद॒येना॒भिगच्छ॑ति । अ॒भिगच्छ॑ति तत् ।

अ॒भिगच्छ॑तीत्य॒भि - गच्छ॑ति । तज् जि॒ह्वाया॑ । जि॒ह्वाया॑ वद॑ति ।

वद॑ति यत् । यज् जि॒ह्वाया॑ । जि॒ह्वाया॑ वद॑ति । वद॑ति तत् । तदु॒रसः॑ ।

उ॒रसोऽधि॑ । अ॒धि निः । निर्व॑दति । वद॒त्येतत् । ए॒तद् वै । वै प॒शोः ।

प॒शोर् यथा॑पूर्वम् । यथा॑पूर्वम् यस्य॑ । यथा॑पूर्वमि॒ति यथा॑ - पूर्वम् ।

यस्यै॒वम् । ए॒वम॒वदा॑य । अ॒वदा॑य यथा॒कामम्॑ । अ॒वदा॑येत्य॒व-दा॑य ।

यथा॒काम॒मुत्त॑रेषाम् । यथा॒काम॒मि॒ति यथा॑-कामम् । उ॒त्त॑रेषाम॒वद्य॑ति ।

उ॒त्त॑रेषामि॒त्युत् - त॑रेषाम् । अ॒वद्य॑ति यथा॒पूर्वम् ।

अ॒वद्य॑तीत्य॒व - द्य॑ति । यथा॒पूर्वमे॒व । यथा॑पूर्वमि॒ति यथा॑ - पूर्वम् ।

ए॒वास्य॑ । अ॒स्य प॒शोः । प॒शोर्वा॒वत्तम् । अ॒वत्तम् भ॑वति ।

भवति म॒द्ध्य॒तः । म॒द्ध्य॒तो गु॒दस्य॑ । गु॒दस्या॒व । अ॒व द्य॑ति ।
द्य॑ति म॒द्ध्य॒तः । म॒द्ध्य॒तो हि॑ । हि प्रा॒णः । प्रा॒ण उ॒त्तम॑स्य ।
प्रा॒ण इति॑ प्र – अ॒नः । उ॒त्तम॑स्या॒व । उ॒त्तम॑स्येत्युत् – तम॑स्य ।
अ॒व द्य॑ति । द्य॒त्युत्त॑मः । 54 (50/59)

TS 6.3.10.5 - Kramam

उ॒त्तमो॑ हि । उ॒त्तम॑ इत्युत् – तमः । हि प्रा॒णः । प्रा॒णो यदि॑ । प्रा॒ण
इति॑ प्र–अ॒नः । यदी॑तरम् । इ॒तरम् य॑दि । यदी॑तरम् । इ॒तरमु॑भयम् ।
उ॒भय॑मे॒व । ए॒वाजा॑मि । अ॒जा॒मि जा॑यमानः । जा॑यमनो॒ वै ।
वै ब्रा॑ह्मणः । ब्रा॒ह्मण॑स्त्रि॒भिः । त्रि॒भिर् ऋ॑ण॒वा । त्रि॒भिरि॑ति त्रि–भिः ।
ऋ॑ण॒वा जा॑यते । ऋ॑ण॒वेत्यृ॑ण – वा । जा॑यते ब्र॒ह्मच॑र्येण ।
ब्र॒ह्मच॑र्येण॒र्षिभ्यः॑ । ब्र॒ह्मच॑र्येणेति ब्र॒ह्म – च॑र्येण । ऋ॒षिभ्यो॑ य॒ज्ञेन॑ ।
ऋ॒षिभ्य॑ इत्यृ॒षि – भ्यः॑ । य॒ज्ञेन॑ दे॒वेभ्यः॑ । दे॒वेभ्यः॑ प्र॒जया॑ ।
प्र॒जया॑ पि॒तृभ्यः॑ । प्र॒जये॑ति प्र – जया॑ । पि॒तृभ्य॑ ए॒षः । पि॒तृभ्य॑ इति॑
पि॒तृ – भ्यः॑ । ए॒ष वै । वा अ॒नृणः॑ । अ॒नृणो॑ यः । यः पु॒त्री ।
पु॒त्री यज्वा॑ । यज्वा॑ ब्र॒ह्मचा॑रिवासी । ब्र॒ह्मचा॑रिवासी तत् ।
ब्र॒ह्मचा॑रिवासीति ब्र॒ह्मचा॑रि – वासी । तद॒वदा॑नैः । अ॒वदा॑नैरे॒व ।

अ॒व॒दा॒नै॒रि॒त्य॒व – दा॒नैः॑ । ए॒वा॒व । अ॒व द॒य॒ते । द॒य॒ते॒ तत् ।
तद॒व॒दा॒ना॒ना॒म् । अ॒व॒दा॒ना॒ना॒म॒व॒दा॒न॒त्व॒म् ।
अ॒व॒दा॒ना॒ना॒मि॒त्य॒व – दा॒ना॒ना॒म् । अ॒व॒दा॒न॒त्व॒म् दे॒वा॒सु॒राः ।
अ॒व॒दा॒न॒त्व॒मि॒त्य॒व॒दा॒न – त्व॒म् । दे॒वा॒सु॒राः स॒म्य॑त्ताः । दे॒वा॒सु॒रा इति॑
दे॒व – अ॒सु॒राः । स॒म्य॑त्ता आ॒सन् । स॒म्य॑त्ता इति॑ स॒म – य॒त्ताः ।
आ॒सन् ते । ते दे॒वाः । दे॒वा अ॒ग्नि॒म् । अ॒ग्नि॒म॒ब्रु॒वन् ।
अ॒ब्रु॒वन् त्व॒या । त्व॒या वी॒रेण॑ । वी॒रे॒णा॒सु॒रान् । अ॒सु॒रा॒न॒भि ।
अ॒भि भ॒वाम॑ । भ॒वा॒मे॒ति ( ) । इति॑ सः । 55 (50/64)

TS 6.3.10.6 - Kramam

सो॒ऽब्र॒वीत् । अ॒ब्र॒वी॒द् व॒रम् । व॒रम् वृ॑णै । वृ॒णै प॒शोः॑ ।
प॒शो॒रु॒द्धा॒रम् । उ॒द्धा॒र॒मुत् । उ॒द्धा॒र॒मि॒त्युत्-हा॒रम् । उ॒द्ध॑रै ।
हा॒रा इति॑ । इति॑ सः । स ए॒तम् । ए॒त॒मु॒द्धा॒रम् । उ॒द्धा॒र॒मुत् ।
उ॒द्धा॒र॒मि॒त्युत् – हा॒रम् । उ॒द॒ह॒रत॑ । अ॒ह॒रत॑ दोः । दोः पू॒र्वा॒र्द्ध॒स्य॑ ।
पू॒र्वा॒र्द्ध॒स्य॑ गु॒दम् । पू॒र्वा॒र्द्ध॒स्येति॑ पू॒र्व – अ॒र्द्ध॒स्य॑ । गु॒दम् म॒द्ध्य॒तः ।
म॒द्ध्य॒तः श्रो॒णि॒म् । श्रो॒णि॒म् ज॒घ॒ना॒र्द्ध॒स्य॑ । ज॒घ॒ना॒र्द्ध॒स्य॑ ततः॑ ।
ज॒घ॒ना॒र्द्ध॒स्येति॑ ज॒घ॒न – अ॒र्द्ध॒स्य॑ । ततो॑ दे॒वाः । दे॒वा अ॒भ॒वन् ।

अ॒भ॒वन्॑ प॒रा । प॒राऽसु॒राः । अ॒सु॒रा यत् । यत् त्र्य॒ङ्गा॒णाम् ।
 त्र्य॒ङ्गा॒णां॑ स॒म॒व॒द्य॒ति । त्र्य॒ङ्गा॒णामि॒ति त्रि॑ – अ॒ङ्गा॒नाम् ।
 स॒म॒व॒द्य॒ति भ्रा॒तृ॒व्याभि॒भू॒त्यै । स॒म॒व॒द्य॒तीति॑ स॒म् – अ॒व॒द्य॒ति ।
 भ्रा॒तृ॒व्याभि॒भू॒त्यै भ॒व॒ति । भ्रा॒तृ॒व्याभि॒भू॒त्या इति॑ भ्रा॒तृ॒व्य-अ॒भि॒भू॒त्यै ।
 भ॒व॒त्या॒त्म॒ना । आ॒त्म॒ना प॒रा । प॒राऽस्य॑ । अ॒स्य भ्रा॒तृ॒व्यः । भ्रा॒तृ॒व्यो
 भ॒व॒ति । भ॒व॒त्य॒क्ष॒ण॒या । अ॒क्ष॒ण॒याऽव॑ । अ॒व द्य॒ति । द्य॒ति तस्मा॑त् ।
 तस्मा॑द॒क्ष॒ण॒या । अ॒क्ष॒ण॒या प॒श॒वः । प॒श॒वोऽङ्गा॑नि । अ॒ङ्गा॑नि प्र ।
 प्र ह॒र॒न्ति । ह॒र॒न्ति प्र॒ति॒ष्ठि॒त्यै ।
 प्र॒ति॒ष्ठि॒त्या इति॑ प्र॒ति – स्थि॒त्यै ॥ 56 (45/52)

(ए॒तौ प॒शूनां॑ – स॒मे॒ध॒स्यै॒व – तस्या॑ वो॒ – त॒मस्या॑व॒ द्य॒ती – ति॒
 – पञ्च॑च॒त्वारि॑ंश॒च्च) (A10)

TS 6.3.11.1 - Kramam

मे॒द॒सा सु॒चौ । सु॒चौ प्र । प्रो॒र्णो॒ति । ऊ॒र्णो॒ति मे॒दो॒रूपाः । मे॒दो॒रूपा
 वै । मे॒दो॒रूपा इति॑ मे॒दः – रू॒पाः । वै प॒श॒वः । प॒श॒वो रू॒पम् ।
 रू॒पमे॒व । ए॒व प॒शु॒षु । प॒शु॒षु द॒धा॒ति । द॒धा॒ति यू॒षन् । यू॒षन् व॒धाय॑ ।
 अ॒व॒धाय॑ प्र । अ॒व॒धा॒येत्य॑व – धा॒य । प्रो॒र्णो॒ति । ऊ॒र्णो॒ति र॒सः ।

र॒सो वै । वा ए॒षः । ए॒ष प॒शूनाम् । प॒शूनाम् यँत् । यद् यूः ।
 यू र॒सम् । र॒समे॒व । ए॒व प॒शुषु । प॒शुषु द॒धाति । द॒धाति पार्श्वे॑न ।
 पार्श्वे॑न व॒साहो॒मम् । व॒साहो॒मम् प्र । व॒साहो॒ममि॒ति व॒सा - हो॒मम् ।
 प्र यौ॑ति । यौ॑ति म॒द्ध्यम् । म॒द्ध्यम् यँ॑ । वा ए॒तत् । ए॒तत् प॒शूनाम् ।
 प॒शूनाम् यँ॑त् । यत् पार्श्व॑म् । पार्श्व॑ र॒सः । र॒स ए॒षः ।
 ए॒ष प॒शूनाम् । प॒शूनाम् यँ॑त् । यद् व॒सा । व॒सा यत् । यत् पार्श्वे॑न ।
 पार्श्वे॑न व॒साहो॒मम् । व॒साहो॒मम् प्र॒यौति । व॒साहो॒ममि॒ति
 व॒सा - हो॒मम् । प्र॒यौति म॒द्ध्यतः॑ । प्र॒यौती॑ति प्र - यौ॑ति ।
 म॒द्ध्यत॑ ए॒व । ए॒व प॒शूनाम् । प॒शूना र॒सम् । र॒सम् द॒धाति ।
 द॒धाति घ्न॑न्ति । घ्न॑न्ति वै । 57 (50/55)

TS 6.3.11.2 - Kramam

वा ए॒तत् । ए॒तत् प॒शुम् । प॒शुम् यँ॑त् । यथ् स॒म्(२)ज्ञ॑पयन्ति ।
 स॒म्(२)ज्ञ॑पयन्त्यैन्द्रः । स॒म्(२)ज्ञ॑पयन्तीति स॒म् - ज्ञ॑पयन्ति ।
 ऐन्द्रः॑ खलु । खलु॑ वै । वै दे॒वत॑या । दे॒वत॑या प्रा॒णः । प्रा॒ण ऐन्द्रः॑ ।
 प्रा॒ण इति॑ प्र - अ॒नः । ऐन्द्रो॑ऽपानः । अ॒पान ऐन्द्रः॑ ।
 अ॒पान इत्य॑प - अ॒नः । ऐन्द्रः॑ प्रा॒णः । प्रा॒णो अङ्गो॑ अङ्गो॑ ।

प्रा॒ण इति॑ प्र – अ॒नः । अ॒ङ्गे॑अ॒ङ्गे॑ नि । अ॒ङ्गे॑अ॒ङ्ग
इत्य॑ङ्गे – अ॒ङ्गे॑ । नि दे॑द्ध्यत् । दे॒द्ध्यदि॑ति । इत्या॑ह ।

आ॒ह प्रा॒णापा॒नौ । प्रा॒णापा॒नावे॒व । प्रा॒णापा॒नावि॑ति प्रा॒ण – अ॒पा॒नौ ।
ए॒व प॒शुषु॑ । प॒शुषु॑ दधा॑ति । दधा॑ति दे॒व । दे॒व त्व॑ष्टः । त्व॒ष्टर् भू॑रि ।
भू॑रि ते । ते स॒ञ्स॑म् । स॒ञ्स॑मेतु । स॒ञ्स॑मि॒ति स॒म् – स॒म् ।

ए॒त्विति॑ । इत्या॑ह । आ॒ह त्वा॒ष्ट्राः । त्वा॒ष्ट्रा हि॑ । हि दे॒वत॑या ।
दे॒वत॑या प॒शवः॑ । प॒शवो॑ वि॒षुरू॒पाः । वि॒षुरू॒पा यत् । वि॒षुरू॒पा इति॑
वि॒षु – रू॒पाः । यथ् स॒लक्ष्मा॑णः । स॒लक्ष्मा॑णो भव॑थ । स॒लक्ष्मा॑ण
इति॑ स – ल॒क्ष्मा॑णः । भव॑थेति । इत्या॑ह । आ॒ह वि॒षुरू॒पाः ।
वि॒षुरू॒पा हि॑ । वि॒षुरू॒पा इति॑ वि॒षु – रू॒पाः । ह्ये॒ते । ए॒ते स॒न्तः ।
स॒न्तः स॒लक्ष्मा॑णः । स॒लक्ष्मा॑ण ए॒तर्हि॑ । स॒लक्ष्मा॑ण इति॑
स – ल॒क्ष्मा॑णः । ए॒तर्हि॑ भव॑न्ति । भव॑न्ति दे॒वत्रा॑ । दे॒वत्रा॑ य॒न्तम् ।
दे॒वत्रे॑ति दे॒व – त्रा॑ । य॒न्तम॑वसे । 58 (50/62)

TS 6.3.11.3 - Kramam

अ॒वसे॑ स॒खायः॑ । स॒खायो॑ऽनु । अ॒नु त्वा॑ । त्वा मा॒ता । मा॒ता पि॒तरः॑ ।
पि॒तरो॑ म॒दन्तु॑ । म॒दन्त्विति॑ । इत्या॑ह । आ॒हानु॑मतम् । अ॒नुमत॑मे॒व ।

अनु॒मत॒मित्यनु॑ – म॒तम् । ए॒वैन॑म् । ए॒नम् मा॒त्रा । मा॒त्रा पि॒त्रा ।
 पि॒त्रा सु॒वर्ग॑म् । सु॒वर्ग॑म् लो॒कम् । सु॒वर्ग॑मि॒ति सु॒वः – ग॒म् ।
 लो॒कम् ग॒मय॑ति । ग॒मय॑त्य॒र्द्धर्चे॑ । अ॒र्द्धर्चे॑ व॒साहो॑मम् । अ॒र्द्धर्च॑
 इ॒त्य॒र्द्ध – ऋ॒चे । व॒साहो॑मम् जु॒होति॑ । व॒साहो॑ममि॒ति व॒सा-हो॑मम् ।
 जु॒होत्य॒सौ । अ॒सौ वै । वा अ॒र्द्धर्चः॑ । अ॒र्द्धर्च॑ इ॒यम् ।
 अ॒र्द्धर्च॑ इ॒त्य॒र्द्ध – ऋ॒चः । इ॒यम॒र्द्धर्चः॑ । अ॒र्द्धर्च॑ इ॒मे ।
 अ॒र्द्धर्च॑ इ॒त्य॒र्द्ध – ऋ॒चः । इ॒मे ए॒व । इ॒मे इ॒ती॒मे । ए॒व र॒सेन॑ ।
 र॒सेना॑नक्ति । अ॒नक्ति॑ दि॒शः । दि॒शो जु॒होति॑ । जु॒होति॑ दि॒शः ।
 दि॒श ए॒व । ए॒व र॒सेन॑ । र॒सेना॑नक्ति । अ॒नक्त्य॑थो॒ । अ॒थो दि॒ग्भ्यः॑ ।
 अ॒थो इ॒त्य॑थो॒ । दि॒ग्भ्य ए॒व । दि॒ग्भ्य इ॒ति दिक् – भ्यः॑ । ए॒वोर्ज॑म् ।
 ऊ॒र्ज॒ र॒सम् । र॒सम॑व । अ॒व रु॒न्धे । रु॒न्धे प्रा॒णापा॒नौ । प्रा॒णापा॒नौ
 वै । प्रा॒णापा॒नावि॒ति प्रा॒ण – अ॒पा॒नौ । वा ए॒तौ । ए॒तौ प॒शूना॑म् ।
 प॒शूना॑म् य॒त् । य॒त् पृ॒षदा॒ज्यम् । पृ॒षदा॒ज्यम् वा॒नस्प॑त्याः ।
 पृ॒षदा॒ज्यमि॒ति पृ॒षत् – आ॒ज्यम् । वा॒नस्प॑त्याः ख॒लु ।
 ख॒लु वै । 59 (50/61)

TS 6.3.11.4 - Kramam

वै दे॒वत॒या । दे॒वत॒या प॒शवः॑ । प॒शवो॑ यत् । यत् पृ॒षदा॒ज्यस्य॑ ।
 पृ॒षदा॒ज्यस्यो॑प॒हत्य॑ । पृ॒षदा॒जस्येति॑ पृषत् – आ॒ज्यस्य॑ । उप॒हत्या॑ह ।
 उप॒हत्येत्यु॑प – ह॒त्य । आ॒ह वन॒स्पतये॑ । वन॒स्पतये॑ऽनु । अनु॒ ब्रूहि॑ ।
 ब्रूहि॑ वन॒स्पतये॑ । वन॒स्पतये॑ प्र । प्रे॒ष्य । इ॒ष्येति॑ । इति॑ प्रा॒णापा॒नौ ।
 प्रा॒णापा॒नावे॒व । प्रा॒णापा॒नाविति॑ प्रा॒ण – अ॒पानौ॑ । ए॒व प॒शुषु॑ ।
 प॒शुषु॑ दधाति । द॒धात्यन्यस्या॑न्यस्य । अ॒न्यस्या॑न्यस्य॒ सम॒वत्तम्॑ ।
 अ॒न्यस्या॑न्यस्येत्यन्यस्य – अ॒न्यस्य॑ । स॒मव॒त्तꣳ स॒मव॒द्यति॑ ।
 स॒मव॒त्तमिति॑ स॒म् – अ॒वत्तम्॑ । स॒मव॒द्यति॑ तस्मात् । स॒मव॒द्यतीति॑
 स॒म् – अ॒वद्यति॑ । तस्मा॑न् नाना॒रूपाः॑ । नाना॒रूपाः॑ प॒शवः॑ ।
 नाना॒रूपा इति॑ नाना॑ – रू॒पाः । प॒शवो॑ यू॒ष्णा । यू॒ष्णोप॑ ।
 उप॑ सिञ्चति । सिञ्चति॑ र॒सः । र॒सो वै । वा ए॒षः । ए॒ष प॒शूनाम्॑ ।
 प॒शूनाम्॑ यत् । यद् यूः॑ । यू र॒सम् । र॒समे॒व । ए॒व प॒शुषु॑ ।
 प॒शुषु॑ दधाति । द॒धाती॒डाम्॑ । इ॒डामु॑प । उप॑ ह॒यते॑ । ह॒यते॑ प॒शवः॑ ।
 प॒शवो॑ वै । वा इ॒डा । इ॒डा प॒शून् । प॒शूने॒व । ए॒वोप॑ । उप॑ ह॒यते॑ ।
 ह॒यते॑ च॒तुः । च॒तुरु॑प । उप॑ ह॒यते॑ । ह॒यते॑ च॒तुष्पा॑दः । 60 (50/57)

TS 6.3.11.5 - Kramam

चतु॑ष्पादो॒ हि । चतु॑ष्पाद॒ इति॒ चतुः॑ – पा॒दः । हि प॒शवः॑ । प॒शवो॑
यम् । यम् का॒मये॑त । का॒मये॑ताप॒शुः । अ॒प॒शुः स्या॑त् । स्या॒दिति॑ ।
इत्य॑मे॒दस्क्म् । अ॒मे॒दस्क्म् तस्मै॑ । अ॒मे॒दस्क्मित्य॑मे॒दः – क॒म् ।
तस्मा॑ आ । आ द॒द्ध्यात् । द॒द्ध्यान् मे॒दो॒रूपाः । मे॒दो॒रूपा वै ।
मे॒दो॒रूपा इति॑ मे॒दः – रू॒पाः । वै प॒शवः॑ । प॒शवो॑ रू॒पेण॑ । रू॒पेणै॒व ।
ए॒वैन॑म् । ए॒नम् प॒शुभ्यः॑ । प॒शुभ्यो॑ निः । प॒शुभ्य॑ इति॑ प॒शु – भ्यः॑ ।
निर् भ॑जति । भ॒जत्य॑प॒शुः । अ॒प॒शुरे॒व । ए॒व भ॑वति । भ॒वति॑ यम् ।
यम् का॒मये॑त । का॒मये॑त प॒शुमा॑न् । प॒शुमा॑न्थ् स्या॑त् । प॒शुमा॑निति॑
प॒शु – मा॑न् । स्या॒दिति॑ । इति॑ मे॒दस्व॑त् । मे॒दस्व॑त् तस्मै॑ । तस्मा॑ आ ।
आ द॒द्ध्यात् । द॒द्ध्यान् मे॒दो॒रूपाः । मे॒दो॒रूपा वै । मे॒दो॒रूपा इति॑
मे॒दः – रू॒पाः । वै प॒शवः॑ । प॒शवो॑ रू॒पेण॑ । रू॒पेणै॒व । ए॒वास्मै॑ ।
अ॒स्मै प॒शून् । प॒शून्व । अ॒व रु॑न्धे । रु॒न्धे प॒शुमा॑न् । प॒शुमा॑ने॒व ।
प॒शुमा॑निति॑ प॒शु – मा॑न् । ए॒व भ॑वति । भ॒वति॑ प्र॒जाप॑तिः ।
प्र॒जाप॑तिर् य॒ज्ञम् । प्र॒जाप॑तिरिति॑ प्र॒जा – प॑तिः । य॒ज्ञम॑सृ॒जत॑ ।
अ॒सृ॒जत॑ सः । स आ॒ज्यम् । आ॒ज्यम् पु॒रस्ता॑त् । 61 (50/58)

TS 6.3.11.6 - Kramam

पुरस्तादसृजत । असृजत पशुम् । पशुम् मद्ध्यतः । मद्ध्यतः
 पृषदाज्यम् । पृषदाज्यम् पश्चात् । पृषदाज्यमिति पृषत् – आज्यम् ।
 पश्चात् तस्मात् ॥ तस्मादाज्येन । आज्येन प्रयाजाः । प्रयाजा
 इज्यन्ते । प्रयाजा इति प्र – याजाः । इज्यन्ते पशुना ॥
 पशुना मद्ध्यतः । मद्ध्यतः पृषदाज्येन । पृषदाज्येनानूयाजाः ।
 पृषदाज्येनेति पृषत् – आज्येन । अनूयाजास्तस्मात् ॥
 अनूयाजा इत्यनु – याजाः । तस्मादेतत् । एतन् मिश्रम् । मिश्रमिव ।
 इव पश्चात्सृष्टम् । पश्चात्सृष्टं हि । पश्चात्सृष्टमिति पश्चात्-सृष्टम् ।
 ह्येकादश । एकादशानूयाजान् । अनूयाजान् यजति ।
 अनूयाजानित्यनु – याजान् । यजति दश । दश वै । वै पशोः ।
 पशोः प्राणाः । प्राणा आत्मा । प्राणा इति प्र – अनाः ।
 आत्मैकादशः । एकादशो यावान् । यावानेव । एव पशुः ।
 पशुस्तम् । तमनु । अनु यजति । यजति घ्नन्ति । घ्नन्ति वै ।
 वा एतत् । एतत् पशुम् । पशुम् यत् । यत् सम्(2)ज्ञपयन्ति ।
 सम्(2)ज्ञपयन्ति प्राणापानौ । सम्(2)ज्ञपयन्तीति सम् – ज्ञपयन्ति ।

प्रा॒णा॒पा॒नौ॑ ख॒लु । प्रा॒णा॒पा॒ना॒वि॒ति॑ प्रा॒ण - अ॒पा॒नौ॑ । ख॒लु॒ वै ।
 वा ए॒तौ॑ । ए॒तौ॑ प॒शू॒नाम् । प॒शू॒नाम्॑ य॒त् । यत् पृ॒षदा॒ज्यम् ।
 पृ॒षदा॒ज्यम्॑ य॒त् । पृ॒षदा॒ज्यमि॒ति॑ पृ॒षत्-आ॒ज्यम् ।
 यत् पृ॒षदा॒ज्येन॑ ( ) । पृ॒षदा॒ज्येना॒नूया॒जान् । पृ॒षदा॒ज्येने॒ति॑
 पृ॒षत् - आ॒ज्येन॑ । अ॒नूया॒जान्॑ यज॒ति॑ । अ॒नूया॒जानि॒त्यनु॑-या॒जान् ।
 यज॒ति॑ प्रा॒णा॒पा॒नौ॑ । प्रा॒णा॒पा॒नावे॒व । प्रा॒णा॒पा॒ना॒वि॒ति॑ प्रा॒ण - अ॒पा॒नौ॑ ।
 ए॒व प॒शुषु॑ । प॒शुषु॑ दधा॒ति॑ । दधा॒तीति॑ दधा॒ति॑ ॥ 62 (56/69)
 (घ्नन्ति॑ - यन्त॑म् - ख॒लु॑ - च॒तुर॒प॒ ह्य॒त - आ॒ज्यम् - यत्
 पृ॒षदा॒ज्येन॑ - षट् च) (A11)

षष्ठ काण्डे – तृतीयः प्रश्नः (TS 6.3)

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 11 Anuvaakams :-

(चा॒त्वा॒ला॒त् – सु॒व॒र्गा॒य॒ यद् वै॒स॒र्ज॒ना॒नि – वै॒ष्ण॒व्य॒र्चा – पृ॒थि॒व्यै
– सा॒ध्या – इ॒षे त्वे – त्य॒ग्नि॒ना – पर्य॑ग्नि – प॒शोः –
प॒शु॒मा॒ल॒भ्य – मे॒द॒सा॒ सु॒चा – वे॒का॒द॒श)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(चा॒त्वा॒ला॒द् – दे॒वा॒नु॒पै॒ति – मु॒ञ्च॒ति – प्र॒ह्नि॒य॒मा॒णाय॑ – पर्य॑ग्नि –
प॒शु॒मा॒ल॒भ्य – च॒तु॒ष्पा॒दो – द्वि॒ष॒ष्टिः)

First and Last Padam of Third Prasnam of 6th Kandam

(चा॒त्वा॒ला॒त् – प॒शु॒षु द॒धा॒ति)

॥ हरिः ओं ॥

॥ षष्ठ काण्डे तृतीयः प्रश्नः – क्रम पाठः समाप्तः ॥

=====

तैत्तिरीय संहिता क्रम पाठे (TS 6.3)

Details of Panchati, Padam and Krama Vaakyam for Kandam 6, Prasanam 3 (TS 6.3)

	Panchati	Padams	<u>Krama Vaakyam</u>
Anuvakam 1	6	314	370
Anuvakam 2	6	300	348
Anuvakam 3	6	319	386
Anuvakam 4	9	442	499
Anuvakam 5	4	218	245
Anuvakam 6	4	210	229
Anuvakam 7	5	268	323
Anuvakam 8	4	187	225
Anuvakam 9	6	296	338
Anuvakam 10	6	295	350
Anuvakam 11	6	306	362
Total →	62	3155	3675